

Reglugjörð

90

14. nóv.

um

tekjuskatt og eignarskatt.

I. KAFLI.

Um tekjuskatt.

1. gr.

Hver maður heimilisfastur á landi hjer er skyldur að greiða skatt í ríkissjóð *Skattskylda* af tekjum sínum. Skattskyldan hvílir því á ungum sem gömlum, konum sem körlum, *einstaklinga* hvernar stjettar og hvernar þjóðar sem hann er, ef hann er hjer heimilisfastur og eigi sjerstaklega undanþeginn skattskyldu að lögum. Í þessu sambandi eru þeir taldir hjer heimilisfastir, sem dvalist hafa hjer á landi helming skattársins eða lengur. Skattanefnd verður að gera ráð fyrir því, að allir þeir, sem í manntali næsta á undan tekjuframtali það ár eru taldir, hafi verið hjer heimilisfastir skattárið, nema henni sje annað kunnugt eða sönnur sjeu að öðru leiddar.

Ekki skiftir það máli um skattskyldu, þótt maður hafi brugðið heimilisfangi hjer, þegar tekjuframtal er gert, ef hann verður talinn heimilisfastur hjer á skattárinu. Og eigi nægir heldur, þótt maður sje hjer heimilisfastur, þegar tekjur eru taldar, ef hann hefir ekki verið það á skattárinu.

Heimilisfang.

Nú dvelst maður erlendis um stundarsakir, en bregður eigi heimilisfangi sínu hjer á landi, og skal hann þá gjalda skatt eins og hann hefði dvalist kyrr á landinu. Það skiftir eigi máli, hversu löng dvölin er erlendis, ef maðurinn verður ekki talinn hafa brugðið heimilisfangi sínu, t. d. kaupsýsluferð, skentiferð o. s. frv. Ef maður hefir verið hjer heimilisfastur nokkuð af skattárinu, þá skal hann gjalda hjer tekjuskatt að fullu, ef hann hefir haft hjer heimili helming skattársins eða lengur. Ella greiðir hann skatt samkvæmt 2. gr.

Dvöl erlendis.

Heimilisfesti hluta skattársins.

Heimilisfesti og dvalartími eru atriði, sem varða skattskyldu, og getur aðili því borið þau undir dómsvaldið. *Dómsmál.*

2. gr.

Greiða skulu þessir menn tekjuskatt hjer á landi, þótt þeir sjeu ekki heimilisfastir hjer samkvæmt 1. gr.: *Skattskylda erlendis búsettra manna.*

1. Þeir, sem eiga eignir hjer, enda hafi þeir tekjur af þeim. Ef eignin er arðlaus með öllu eða þegar frá hefir verið dreginn kostnaður, skal maður engan tekjuskatt gjalda. Og aðeins skal hann gjalda tekjuskatt af eignum sínum hjer á landi, en eigi þeim, sem hann á annarstaðar. Hinsvegar nær þetta ákvæði til allra arðsamra eigna hans hjer, nema þær teljist undir 4. tölul. hjer að neðan. *Tekjur af eign.*

90
14. nðv.

Tekjur af 2. atvinnu.

Þeir, sem hafa tekjur af atvinnu eða sýslan, sem hjer eða hjeðan er rekin, svo sem sjómenn á íslenskum skipum, sem eigi greiða skatt annarstaðar. Skatturinn legst einungis á þá atvinnu, sem hjer eða hjeðan er rekin, en önnur atvinna skiftir eigi máli. Sama er og hvers kyns atvinna er, nema hún heyri undir 3. tölul. Sjómenn eru einungis teknir til dæmis, en það er sjerstakt um þá, að þeir verða einungis skattskyldir af sjómannsatvinnu sinni hjer, ef þeir greiða ekki skatt af henni annarstaðar. Um aðra þá, er tekjur hafa af atvinnu hjer og erlendis eru heimilisfastir, skiftir það ekki máli, hvort þeir gjalda þar einnig skatt af atvinnu, sem þeir hafa tekjur af hjeðan. Sem dæmi manna, sem hjer eiga að greiða skatt eftir þessu ákvæði, eru erlendis búsettir menn, sem hjer reka verslun fasta eða lausa, fiskiútveg, siglingar, iðnað, o. s. frv. Mjótt verður þó einatt mundangshófið, þegar dæma skal um það, hvort aðili sje skattskyldur eða eigi. Sá, sem kaupir hjer einn eða fleiri skipsfarma af fiski, verður ekki talinn reka hjer atvinnu. En ef hann hefir hjer atvinnustöð í því skyni eða mann eða menn að staðaldri til fiskkaupa, þá verður hann skattskyldur. Svipað er um siglingar að segja. Fjelag eða einstaklingur, sem heima á erlendis, en rekur hjer siglingar að staðaldri, verður skattskyld af þeirri atvinnu.

*Hvernig at-
vinnan skuli
vera.*

*Tekjur úr 3. ríkissjóði eða alþjóð-
legri inn-
lendri
stofnun.*

Þeir, sem hafa laun, biðlaun eða eftirlaun eða styrk úr ríkissjóði eða tekjur frá alþjóðlegri innlendri stofnun. Af öllum embættislaunum eða sýslunar, eftirlaunum, biðlaunum, fjárlagastyrkjum til námsmanna og listananna og annara, sem greiddir eru út úr landinu, skal tekjuskatt gjalda eftir þessu ákvæði. Og athuga skal vel í þessu sambandi fyrirmæli 15. gr. A. I. 2. reglugerðar þessarar. Alþjóðlegar innlendar stofnanir eru t. d. sveitar- og bæjarfjelög, háskólinn, Landsbankinn, sjóðir og stofnanir og fjelög, sem eru undir stjórn landsstjórnar eða umsjón eða teljast mega alþjóðareign og styrkt eru af almannafje, svo sem Bókmentafjelagið, Búnaðarfjelag Íslands, Landsbókasafn, Þjóðskjalasafn o. s. frv. Styrkir og aðrar tekjur frá þessum stofnunum, greiddir út úr landinu, eru því skatttekjur, nema frádráttur verði samkvæmt 15. gr. A. I. 2.

4. Þeir, sem taka arð af hlutafje í innlendu hlutafjelagi eða öðrum innlendum fyrirtækjum. Innlent er fjelag eða fyrirtæki, ef það hefir skrásett heimilisfang hjer eða hefir atvinnustöð annars. Ef einstakir menn reka fyrirtæki, þá er það í þessu sambandi innlent, ef það er hjer eða hjeðan rekið (sbr. 2. tölul.) og allir, innlendir sem útlendir, sem tekjur hafa af því, skulu tekjuskatt greiða eftir tekjuskattslögunum. Sem dæmi má nefna hluthafa í Íslandsbanka erlendis heimilisfasta, í útgerðarfjelögum, verslun o. s. frv. Með arði ber og að telja ágóða-hlut og þess konar, er fjelög eða fyrirtæki kunna að greiða fulltrúum sínum eða stjórnendum út úr landinu.

*Dvöl hjer 5. helming
skattárs.*

Menn erlendis heimilisfastir, sem dveljast hjer helming skattársins eða meira, skulu gjalda tekjuskatt sem heimilisfastir menn hjer, enda þótt þeir hvorki eigi hjer arðsamar eignir nje hafi hjer atvinnu. Ef dvölin samanlögð nemur hálfu skattárinu, enda má aðeins leggja saman dvalartíma á sama ári, þá kemur skattskyldan. Ef dvalartími samanlagður eða heimilisfesti nær eigi helming skatt-

ársins, þá verður skattskyldan annaðhvort engin eða aðeins samkvæmt 1.—4. tölulið að framan.

90

14. nóv.

3. gr.

Konungur, borðfje hans og ættmanna hans, er undanþeginn tekjuskatti. Undanþágur. Þessi undanþága tekur til allra tekna þessara manna hjeðan af landi, hvaðan Einstakir sem tekjurnar eru runnar, hvort sem þær eru úr ríkissjóði, af eign eða atvinnu. menn. Eigi skiftir heldur máli, til hvers þeim tekjum er varið. Því verður konungsritari Konungur. Konungssett. ekki skattskyldur hjer, þótt hann fái laun af borðfje konungs. Konungsritari.

4. gr.

- Þessir menn eru undanþegnir tekjuskatti: Erlendir Þjóðhöfðingjar. Þjóðhöfðingjar.
1. Erlendir þjóðhöfðingjar, og starfsmenn þeirra með sama hætti sem starfsmenn erlendra sendisveita.
 2. Sendiherrar annara ríkja og starfsmenn erlendra sendisveita. „Sendiherra“ Sendiherrar. tekur hjer til allra sendimanna annara ríkja, sem eftir reglum þjóðarjettarins teljast til „diplomata“. En þar til teljast engir ræðismenn (konsúlar). Starfsmennirnir verða að vera í fastri þjónustu sendisveitarinnar og hafa starfið að einkastarfi. Og eigi njóta þeir heldur skattfrelsis, ef þeir eru íslenskir ríkisborgarar
 3. Konsúlar annara ríkja, sem ekki eru íslenskir þegnar. Ef konsúllinn er íslenskur Konsúlar. þegn, hvort sem hann er sendikonsúll eða heimakonsúll, þá nýtur hann ekki skattfrelsis. Sama er um konsúla, sem að vísu eru ekki íslenskir þegnar, en eru þó ekki sendikonsúlar, heldur eiga hjer heimili af öðrum ástæðum, t. d. sem kaup-sýslumenn, framkvæmdarstjórar fyrirtækis o. s. frv.

Peir, sem í 1.—3. tölulið greinir, skulu þó tekjuskatt gjalda, ef:

- a. Þeir njóta tekna úr ríkissjóði eða frá alþjóðlegri stofnun innlendri. Sbr. Greiða skatt. hjer við 2. gr. 3. tölul.
- b. Eiga hjer fasteignir eða hafa tekjur af þeim. Eignin verður að vera fasteign. Verðbrjef alment eða lausafje yfir höfuð, þar á meðal skip, er eigi nægilegt. Annað mál er það, að skip og annað lausafje getur verið atvinnutæki, sem á þátt í skatti samkvæmt c-lið. Nægilegt er, að aðili hafi tekjur hjer af fasteign, t. d. fyrir framleigu, sem ítakshafi o. s. frv., enda þótt hann eigi enga fasteign.
- c. Reka atvinnu eða eiga hlut í einhverju hjerlendu atvinnufyrirtæki, t. d. hlutabryef, sameign í fjelagi með ótakmarkaðri ábyrgð o. s. frv. Um atvinnurekstur sbr. 2. gr. 2. tölul.

Skattur samkvæmt a—c að framan greiðist auðvitað einungis af þar greindum tekjum, en engum öðrum.

5. gr.

Skattgjald þeirra, sem skatti eiga að svara samkvæmt 1., 2. og 4. gr. a—c, Skattstigi svo og dánarbúa og þrotabúa einstakra manna og fjelaga, er hníga undir ákvæði 7. einstakra manna. gr. 4. tölul. hjer að neðan, reiknast þannig:

90
14. nóv.

Ef hinn skattskyldi hluti tekna þeirra er undir 1000 kr., greiðist af honum 1%

Frá	1000 kr. til	2000 greiðist	10 kr. af	1000 kr. og	2% af	afgangi.
—	2000 — —	3000 —	30 — —	2000 — —	3 — —	—
—	3000 — —	4000 —	60 — —	3000 — —	4 — —	—
—	4000 — —	5000 —	100 — —	4000 — —	5 — —	—
—	5000 — —	6000 —	150 — —	5000 — —	6 — —	—
—	6000 — —	8000 —	210 — —	6000 — —	7 — —	—
—	8000 — —	10000 —	350 — —	8000 — —	8 — —	—
—	10000 — —	15000 —	510 — —	10000 — —	9 — —	—
—	15000 — —	20000 —	960 — —	15000 — —	10 — —	—
—	20000 — —	30000 —	1460 — —	20000 — —	11 — —	—
—	30000 — —	40000 —	2560 — —	30000 — —	12 — —	—
—	40000 — —	50000 —	3760 — —	40000 — —	13 — —	—
—	50000 — —	75000 —	5060 — —	50000 — —	14 — —	—
—	75000 — —	100000 —	8560 — —	75000 — —	15 — —	—
—	100000 — —	150000 —	12310 — —	100000 — —	16 — —	—
—	150000 — —	200000 —	20310 — —	150000 — —	17 — —	—
—	200000 — —	300000 —	28810 — —	200000 — —	18 — —	—
—	300000 — —	400000 —	46810 — —	300000 — —	19 — —	—
—	400000 — —	500000 —	65810 — —	400000 — —	20 — —	—
—	500000 — —	600000 —	85810 — —	500000 — —	21 — —	—
—	600000 — —	700000 —	106810 — —	600000 — —	22 — —	—
—	700000 — —	800000 —	128810 — —	700000 — —	23 — —	—
—	800000 — —	900000 —	151810 — —	800000 — —	24 — —	—
—	900000 — og þar yfir	—	175810 — —	900000 — —	25 — —	—

Af 500 kr. skattskyldum greiðist því t. d. kr. 5.

Í töflunni er jafnan gefinn skatturinn í krónum af meiri hluta teknanna, ef þær eru yfir 1000 kr., en í hundraðshluta (%) af hinum hluta þeirra.

Af 2500 kr. skattskyldum greiðist þannig:

a. af kr. 2000	kr. 30
b. — — 500 3%	— 15

Samtals kr. 45

Dæmi.

Af kr. 17000 skattskyldum greiðist:

a. af kr. 15000	kr. 960
b. — — 2000 10%	— 200

Samtals kr. 1160

6. gr.

Skattskylda

Tekjuskatt greiða:

fjelaga. 1. Fjelög með takmarkaðri ábyrgð. Þeim fjelögum er það sameigið, að fjelagar

svara ekki til skulda fjelagsins með nema tilteknum hluta af eignum sínum, venjulega eigi frammar en innskotsfje þeirra nemur. Til þessara fjelaga heyra hlutafjelög og samlags-hlutafjelög (Kommandit“-hlutafjelög), sem alls eigi munu nú tíðkast hjer, en sumt stofnfje þeirra er í hlutum (aktium), en sumu skjóta einstakir menn inn, án þess að fá hlutabryjef, og án ábyrgðar, frammar en innskotsfje nemur. Þá eru fjelög, þar sem sumir fjelagar bera ótakmarkaða ábyrgð, en aðrir takmarkaða („Kommandit“-fjelög), og verður helst að telja þau undir 3. tölulið. Önnur fjelög með takmarkaðri ábyrgð eru mjög margskonar, sum með breytilegu stofnfje og breytilegri fjelagatölu. En um þau skiftir litlu máli, því að þau hafa oftast annað takmark en beina fjársöfnun handa fjelögum sínum. Flest slík fjelög verja fje sínu til einhverra almenningsnytja, eða reka alls enga atvinnu, og verða því skattfrjáls.

2. Gagnkvæm ábyrgðarfjelög, kaupfjelög smjörbú, sláturfjelög og önnur samvinnufjelög. Nú eru hjer tvö gagnkvæm ábyrgðarfjelög, Brunabótafjelag Íslands og Brunabótasjóðir sveitabæja. En hvorugt þessara fjelaga rekur atvinnu, og hvorugt þeirra er því skattskyld. Samvinnufjelög eru þau fjelög, sem fullnægja ákvæðum 1.—3. greinar laga um samvinnufjelög nr. 36, 27. júní 1921.
3. Önnur fjelög. Hjer til verður að telja fjelög með ótakmarkaðri ábyrgð, þar á meðal útgerðarfjelög („Partrederi“) og samlagsfjelög („Kommandit“-fjelög). Fjelag, sem hjer fjelli undir, er t. d. verslunarfjelag tveggja manna eða fleiri, aðri ábyrgð. þar sem báðir eða allir ábyrgjast skyldur fjelagsins með öllum eignum sínum.

*Samvinnu-
fjelög.*

*Fjelög með
ótakmark-
fjelög.*

7. gr.

Undanþegin tekjuskatti eru:

1. Fjelög, sem enga atvinnu reka. Geta fjelög þessi verið með takmarkaðri eða ótakmarkaðri ábyrgð. Fjelög, sem enga atvinnu reka, hafa það sameigið, að takmark þeirra er annað en að afla fjelagsmönnum fjár. Sem dæmi má nefna: Vísindafjelög, hjúkrunarfjelög, Bókmentafjelagið, Sögufjelagið, Þjóðvinafjelagið, Búnaðarfjelög, Áveitufjelög og mörg slík samvinnufjelög. Hins vegar getur fjelag rekið atvinnu, þótt takmark þess sje alt annað en að afla fjelagsmönnum fjár, og þótt þeir fái ekkert af arði, eins og ef hlutafjelag keypti jörð og ræki bú á henni, en gæfi hreppnum hreinarðinn allan af búinu.
2. Ef fjelagið er undanþegið skatti með sjerstököm lögum. Slíkt fjelag er Íslandsbanki.
3. Fjelög þau, er greinir í 6. grein 1. tölulið (fjelög með takmarkaðri ábyrgð) eru undanþegin tekjuskatti, ef þau verja tekjuafgangi sínum einungis til almennings þarfa, svo sem til vísinda, líkmarstarfsemi, til þarfa lands eða sveitafélags o. s. frv. Með því að þetta ákvæði er undantekning frá almennu reglunni um það, að engu skifti til hvers skattskyldum tekjum er varið, þá er eigi heimild til að láta það taka til annara fjelaga en þeirra, sem talin eru í 6. grein, 1. tölulið. Ef aðeins nokkra er varið til almennings þarfa, gildir undanþágan ekki.
4. Ef ekki eru fleiri en 3 fjelagar í verslunarfjelagi eða öðru atvinnufjelagi með persónulegri (þ. e.: ótakmarkaðri) ábyrgð, þar á meðal útgerðarfjelög („part-

*Undanþága
fjelaga.
Fjelög án
atvinnu-
rekstrar.*

*Undanþága
með sjer-
stököm
lögum.
Fjelög með
ótakmarkaðri
ábyrgð.
Tekjuaf-
gangur til
almennings-
þarfa.*

rederi“), þá er skattur ekki lagður á fjelagið sjálft, heldur á hvern einstakan fjelaga:

- a. Ef ósk um það kemur fram frá einum fjelaga eða fleirum, um leið og tekjur hans eða fjelagsins eru taldar fram, og
- b. ef beiðninni fylgja þær skýrslur, sem þarf til þess að ákveða skattgjald hvers fjelaga.

Skattanefnd þarf að fá, auk greinilegs framtals á skattskyldum tekjum fjelagsins skattárið með frádrætti eftir lögnum, skýrslu um skifting hreinarðs af fjelagsskapnum milli fjelaganna. Ef á brestur þessar skýrslur, þá verður skattur lagður á fjelagið, en þá er auðsætt, að ekki verður lagður skattur á tekjur hvers af fjelagsskapnum, þegar skattur er lagður á þá sjálfa (aðrar tekjur þeirra). Ákvæði þessu má og beita, þótt sumir fjelagar ábyrgist aðeins með inn-skotsfje, enda sjeu fjelagar alls eigi fleiri en 3.

8. gr.

Sjóðir. Tekjuskatt greiða einnig:

1. Sjóðir. Skattfrjálsir eru þó:
 - a. Ríkissjóður og aðrir þeir sjóðir, sem standa undir umsjón landsstjórnarinnar, svo sem Söfnunarsjóður, Ræktunarsjóður, Kirkjujarðasjóður og aðrir sjóðir, sem landsstjórnin á að hafa gætur á.
 - b. Kirkjusjóðir, hver sem kirkjueigandi er (ríkissjóður, bóndi, söfnuður), svo og sveitar- og bæjarfjelög, þar með talin sýslufjelög.
 - c. Sparisjóðir, sem engan arð gefa stofnendum sínum eða ábyrgðarmönnum. Mun nú svo vera um alla sparisjóði, og er því víst enginn þeirra skattskyldur þegar af þeirri ástæðu.
 - d. Sjóðir, sem veitt er undanþága með lögum.
 - e. Sjóðir, sem ekki reka atvinnu. Af þessari ástæðu munu einnig flestir sjóðir verða skattfrjálsir.

Stofnanir. 2. Stofnanir. Þær eru undanþegnar einnig samkvæmt 1. tölulið d. og e. Stofnanir ríkis, sveitar- og bæjarfjelaga eru og skattfrjálsar, t. d. Landsbankinn, Landsverslun, sími, póstur, vatnsveita og raforkuver bæjar o. s. frv.

Dánarbú. 3. Dánarbú og þrotabú. Eigi skiftir máli um skattskylduna, hvernig dánarbúi er skift, hvort skifti eru opinber (skiftarjettur, skiftaforstjórar) eða einkaskifti.

9. gr.

Skattstigi fjelaga innlendra. Innlend fjelög, sjóðir, stofnanir og bú, önnur en þau, sem segir í 5. gr., greiða skatt af skattskyldum tekjum svo sem hjer segir:

Samvinnufjelög. A. Fjelög þau, er talin eru í 6. gr. 2. tölulið — gagnkvæm ábyrgðarfjelög og samvinnufjelög — greiða jafnan 6% af skattskyldum tekjum sínum. Fjelag með 4500 kr. skattskyldum tekjum greiðir því t. d. 270 kr.

Fjelög með innborguðu stofnfje. B. Önnur fjelög, stofnanir o. s. frv. greiða þannig:

1. Fjelög með eitthvert innborgað hlutfæje, stofnfje eða tryggingarfje. Þá miðast skattskyldar tekjur við innborgað hlutfæje o. s. frv. og skatthæðin fer

eftir hlutfallinu milli skattskyldra tekna, hvernig sem ábyrgð fjelagsmanna er farið, og innborgaðs hlutafjár o. s. frv., þannig: Þegar skattskyldar tekjur nema í hlutfalli við innborgað fje:

2%,	greiðist	5% af þeim			
2—5%,	—	5%	af fyrstu	2% og 10% af afg.	
5—10%,	—	8%	— —	5% — 15%	— —
10—20%,	—	11½%	— —	10% — 20%	— —
20—50%,	—	15¾%	— —	20% — 25%	— —
50% og þar yfir	—	21¾%	— —	50% — 30%	— —

Ef fjelag hefir t. d. innborgað fje 100000 kr. og skattskyldar tekjur 20000 Dæmi. kr., þá nema þær 20% af innborguðu fje, og skatturinn verður 15¾% af 20000 kr. eða kr. 3150.

Ef innborgað fje er 50000 kr. og tekjur 18000 kr. eru skattskyldar tekjur 36% af innborguðu fje, og skattur greiðist svo:

- a. Af 20% af innborguðu fje, kr. 10000, greiðast 15¾% eða kr. 1575
b. Af afganginum, kr. 8000, greiðast 25% — — 2000

Samtals kr. 3575

2. Fjelög með engu innborguðu hlutafje eða stofnfje. Skattur af tekjum þeirra *Fjelög með reiknast eftir 5. gr., þó svo að skatturinn verður aldrei lægri en 5% af hinum allsögreiddu stofnfje.* skattskyldu tekjum.

Slíkt fjelag hefir 2000 kr. skattskyldar tekjur og geldur því 100 kr. en eftir Dæmi.

5. gr. yrði gjaldið 30 kr. Ef tekjurnar eru 14000 kr., verður skatturinn:

- a. Af 10000 kr. 510 kr.
b. — 4000 — 9% 360 —

Alls 870 kr.

10. gr.

Fjelög og stofnanir, sem ekki eiga heimili hjer á landi, en verða þó heimfærð *Útlend* undir einhver þau fjelög, eða stofnanir, sem í 6. gr. getur, skulu greiða skatt í *fjelög.* ríkissjóð af tekjum, sem þau hafa af eignum sínum hjer á landi eða af starfsemi, sem hjer eða hjeðan er rekin. Um þessi fjelög og stofnanir gildir samsvarandi og það, sem um menn erlendis heimilisfasta er sagt í 2. gr., 1., 2. og 4. tölul. Því greiðir fjelag, sem á hluti í hjerlendu hlutafjelagi eða önnur íslensk verðbrjef, tekjuskatt af þeim í ríkissjóð.

Skattgjald þessara fjelaga fer eftir reglunni í 9. gr. B. 2.

Skattgjald.

11. gr.

Það er aðalreglan, að skatti skal svara af öllum tekjum, sem skattskyldur *Hvað telja* aðili aflar, hvers kyns sem tekjurnar eru, og hvernig sem þeirra er aflað, nema *beri til tekna.* sjerstakar undantekningar sjeu gerðar í lögum. Skattskyldar tekjur eru nefndar: allskonar arður, laun eða gróði, er gjaldanda hlotnast af eign eða atvinnu eða ein-

90
14. nóv.

stökum verknaði eða atvikum, ef þetta verður metið til peningaverðs. Tekjur verða aldrei taldar svo að tæmandi sje, en yfirlit skal hjer sett, með hliðsjón af tekjuskattsl. 8. gr. a.—f.:

*Atvinnu-
tekjur.*

I. Tekjur af atvinnustarfsemi. Þar til telst:

1. Landbúnaður. Tekjur af honum er arður af skepnum (kúm, ám, hrossum, geitum, fuglum — egg, fiður o. s. frv.).
2. Jarðrækt annars, matjurtarækt, veiði, slægjusala og beitar, skógarhögg, heyskapur, fóðurtaka, o. s. frv.
3. Sjávarútvegur, þ. e. útgerð skipa og báta til fiskiveiða, hvort sem notaðir eru stórir eða litlir farkostir.
4. Siglingar, þ. e. útgerð skipa til flutninga á sjó.
5. Flutningar á landi, hvort sem er á hestum, vögnum, bifreiðum eða með öðrum hætti.
6. Verslun, þ. e. vörukaup til sölu aftur, án verulegra breytinga, í atvinnuskyni, svo og aðstoðarstarfsemi þar við. Skiftir eigi máli, hvers kyns verslun er (heildsala, smásala, fastaverslun, lausaverslun, lyfsala), hvort leyfi þarf eða ekki til heunnar o. s. frv. Ennfremur allskonar miðilsstörf og umboðsmenska í verslun. Veitingasala.
7. Afgreiðsla varnings og skipa.
8. Tryggingarstarfsemi allskonar, þar á meðal söfnun tilboða („assuranceagentur“).
9. Allskonar iðja og iðnaður, hvort sem verksmiðjuiðnaður er eða iðnaður í smærri stíl.
10. Námuverkstur.
11. Handiðn allskonar (smíðar, bókband, skóviðgerð, ljósmyndagerð o. s. frv.).
12. Allskonar verksamningar, svo sem húsbýggingar, skipasmíði o. s. frv.
13. Allskonar vinna í þágu annarra (hjú, daglaunamenn, kaupmenn, útgerðarmenn, hásetar á skipum, búðarmenn, skipstjórar, nemendur og sveinar hjá iðnaðarmönnum, kennarar einstakra manna, framkvæmdarstjórar og óæðri starfsmenn atvinnufyrirtækja og stofnana, endurskoðun, miðilstörf, umboðsmenska o. s. frv.).
14. Starfsemi í þágu lista, vísinda og bókmenta, fyrirlestrahald og útbreiðsla skoðana og kenninga, ritstörf önnur o. s. frv., lækningar, málflutningsstörf.
15. Embætti og sýslanir í þágu ríkis, sveitarfélaga og kaupstaða eða í þágu almenninga að öðru leyti. Þar af eru tekjur taldar bæði embættislaunin og aukatekjur, eftirlaun og biðlaun og endurgjald fyrir skrifstofukostnað.
16. Hvers konar greiði eða aðstoð og önnur einstök verk.

*Endurgjald
í öðru en
peningum.*

Það skiftir engu máli, í hverju endurgjald fyrir unnið verk eða annað er gildið, ef það verður metið til peninga. Það er jafnt skattskyldar tekjur, hvort sem það er gildið í peningum (embættislaun, eftirlaun, vinnulaun alment) eða í húsnæði og fæði (hjúakaup að nokkru leyti, sumir embættismenn og sýslunar), landauragjald (t. d. prestar til skamms tíma) jarðarafnot (prestar), ýms hlunnindi (prestar enn), nje heldur hvort tekjurnar eru fastákveðnar eða aukatekjur (prestar, sýslumenn og bæjarfógetar enn að nokkru). Það, sem eigi er greitt í peningum, verða skattaneindir

því að meta til peninga eftir gangverði á hverjum stað og tíma og telja skatt af með venjulegum hætti.

Skattskyldar tekjur vinnumanns verða því t. d.: Kaup hans, sem goldið kann að vera í peningum, föt og aðhlynning, húsnæði og fæði, skepnufóður, ef því er að skifta, hálfur hlutur, ef kaupskilmálar eru þeir o. s. frv.

Tekjur sýslumanns eru t. d.: Laun úr ríkissjóði með dýrtíðaruppbót, auka- *Skrifstofu-* tekjur (2% af stimpilgjaldi og tekjur af uppboðum o. fl.) og endurgjald fyrir skrif- *kostnaður.* stofukostnað. En það verður þó eigi talið til tekna, þrátt fyrir ákvæði 8. gr. tkskl. b.-lið, nema sannað sje, að meira hafi verið goldið í því skyni en farið hefir á skattárinu til skrifstofuhalds. Sjá 14. gr. II.

Ef sami maður hefir tekjur af fleiri en einni atvinnu, t. d. bæði landbúnaði og sjávarútvegi, embætti og landbúnaði, siglingum og verslun, þá skal hann auðvitað svara tekjuskatti af báðum eða öllum þeim atvinnugreinum, ef lögmælt skilyrði eru fyrir hendi að öðru leyti.

II. Tekjur af eignum. Hjer til telst:

Eignatekjur.

1. Tekjur af fasteignum, svo sem landskuld af jörðum, leiga eftir hús, lóðir og *Fasteignir.* aðrar lendar, arður af allskonar ítökum og hlunnindum, svo sem beit, skógarhögg, reki, veiði, upprekstrargjald o. s. frv. Ef maður notar fasteign sína sjálfur, þá skal áætla afgjald eftir hana og það metið eftir því sem aðrar samskonar eignir þar eru leigðar. Ef maður hefir tekjur af hlunnindum, t. d. veiði, reka, slægju-sölu, þá ber honum að gera grein fyrir því, hvern arð hann hafi haft af þeim skattárið.
2. Tekjur af lausafje. Hjer er aðeins átt við það lausafje, sem maður leigir öðrum. *Lausafje.* Af því, sem hann notar sjálfur, fær hann ef til vill tekjur, en þær teljast til atvinnutekna. Sá, sem tekur fjenað á leigu, skal og telja tekjur af honum, t. d. innstæðukúgildum, en þær tekjur eru atvinnutekjur hans. En eigandi innstæðukúgilda, sem fylgja leigujörð, telur tekjur af þeim með eignatekjum sínum. En honum skal eigi meta leigu eftir lausafje sitt, er hann notar sjálfur, nema skip. Og er hjer einungis átt við skip, sem eru 12 brutto-smálestir eða stærri. Ef hann notar slík skip sjálfur, þá bætist áætluð leiga eftir skipið við tekjur hans. Ella reiknast skipið sem áhald eða verkfæri, sem ekki skal telja leigur af, ef hann *Leiga eftir skip.* notar það sjálfur. Aðili notar skipið sjálfur, ef hann hefir það til fiskiveiða eða flutninga, sem hann rekur fyrir sjálfs síns reikning. Hverskonar lausafje, sem maður lætur annan fá til notkunar gegn endurgjaldi, er á leigu selt, og leiguupp- *Leiga eftir hverskonar lausafje.* hæðin verður skattskyld. Skattskyld verður sú raunverulega leiguupphæð án tillits til þess, hvort hún er meiri eða minni en það, sem hægt kynni að hafa verið að fá í leigu eftir hlutinn.
3. Vextir eða arður af kröfum, brjefuðum sem óbrjefuðum, sem maður á á hendur *Vextir o.þ.h.* öðrum mönnum, svo og arður af hlutabryfum, innskotsfje í atvinnufyrirtæki alment, og hvers konar arðberandi innstæðu, bæði beinar og óbeinar leigur og í hverju sem þær eru goldnar.

III. Tekjur af öðrum atvikum. Þar til má telja:

Tekjur af öðrum atvikum.

1. Gjafir og styrktarfje. Eftir lögunum eru allar gjafir taldar til tekna gjafþega

90

14. nóv. *Gjafir.
Styrktarfje.*

Börn í foreldrahusum.

*Skyldu-
ómagar.*

*Hrepps-
ómagar.*

*Ágóði á
eignasölu.*

Það ár, sem hann þá gjöf. En einungis lífgjafir teljast hjer til, en dánargjafir eigi, sbr. 13. gr. 3. tölul. Til styrktarfjár telst styrkur veittur úr ríkissjóði einstökum mönnum (ellistyrkur, styrkur skálda og listamanna, fræðimannastyrkir og styrkir til verklegra framkvæmda) eða fjelögum (t. d. strandferða), hvort sem styrkur er veittur á nafn styrkþegja í fjárlögum eða stjórnin veitir hann eða aðrir (t. d. Búnaðarfelagið af sínu ríkissjóðstillagi). Ennfremur styrkur, sem sjóðir veita eða stofnanir eða einstakir menn. Eigi skiftir máli, í hverju skyni styrkur er veittur nje heldur í hverju gjöf eða styrkur er fólgið, ef til peninga verður metið. Að meginreglunni til skiftir það heldur eigi máli, hver styrkþegi er eða hver styrkveitandi er eða hvernig samband þeirra á meðal er. Styrkþegi skal greiða skatt, ef styrkurinn — ef hann er einn tekna hans — nemur skattskyldri upphæð t. d. 500 kr. ef styrkþegi er einhleypur. En frá þessari reglu er þó sú mikilsverða undantekning, að börn í foreldrahusum, sem sjálf eru skattgreiðendur, greiða engan skatt af því framfæri, sem þau fá hjá heimilisföður, nema það sje endurgjald fyrir vinnu við atvinnurekstur hans. Þetta gildir bæði um kjörbörn, stjúpborn og fósturbörn, sem annars eru í lögunum sett á bekk með börnum manns. Skylduómagar manns, sem engar tekjur hafa skattskyldar, losna og allir við skattgreiðslu, enda þótt framfærslan — sem er einu tekjur þeirra — nemi yfir 500 krónur. Sama verður að gilda um allan sveitarstyrk, hvort sem maður hefir tekjur jafnframt honum eða ekki. Ef maður hefir aðrar tekjur, þá skal draga frá þeim tekjum einum samkvæmt 15. gr. án þess að sveitarstyrkurinn komi til greina um það eða annað, sem lýtur að ákvörðun skattsins. Um aðra styrki en þá, er manni eða hreppi er lögskylt að veita, gildir þetta eigi. En þá má vera, að eftirgjafar-heimildin í 39 gr. verði notuð.

2. Ágóði á sölu á fasteign eða lausafje (þar með verðbrjef og kröfur), enda þótt salan falli ekki undir atvinnurekstur skattgreiðanda, ef ætla má annaðhvort:

- a. að hann hafi keypt eignina eða öðlast hana á annan hátt (t. d. í makaskiftum) í því skyni að selja hana með ágóða — en þar er það leiðarvísir, hvort hann hefir þurft á eigninni að halda eða eigi, hvort hann hefir þurft að taka eignina upp í skuld o. s. frv., hvort hann er kunnur að eignakaupum í ágóðaskyni — eða
- b. eignin hefir verið í eign hans skemur en 5 ár, ef fasteign er, og skemur en 3 ár, ef lausafje er. Ef eignin hefir verið skemur en þetta í eign hans, þá þarf eigi að rannsaka það, í hvaða skyni hann hefir eignast hana. Og auðvitað greiðist altaf tekjuskattur af sölugróðanum, ef aðili hefir atvinnu af því að kaupa eignir fyrir sinn reikning og selja þær aftur. Það er verslun. Og ef hann gerir það fyrir aðra, þá er það umboðsmenska.

Draga má frá tap, sem orðið hefir á samskonar sölu á árinu. Samskonar er salan aðeins, ef svo er ástatt sem í a. eða b. að ofan segir.

3. *Veðmál o. fl.* Vinningur í veðmáli, happdrætti eða því um líku. Hjer til teljast tekjur, sem kalla má fengnar fyrir tilviljun og skattskyldar verða, svo sem fje unnið í spilum o. s. frv.

4. Skaðabætur fyrir samningsrof og önnur slík viðurlög, og bætur fyrir tjón annað en

á fjármunum manns. En vitanlega getur tjónið valdið tekjurýrnun eða eignarýrnun, sem kemur fram á öðrum liðum. Sbr. 13. gr. 3. tölul.

90
14. nóv.

12. gr.

Til skattskyldra tekna fjelaga, sjóða og stofnana, bæði innlendra og útlendra *Sjerreglur um tekjur fjelaga o.fl.*
(6. gr. að framan) telst:

1. Greiðsla til fjelaga eða hluthafa sem vextir eða arður af innborguðu fje. Þetta á fyrst og fremst við ágóða af hlutum (hlutabréfum), sem greiddur er hluthöfum, vexti af innskotsfje og svo við arð til fjelagsmanna í fjelögum, þar sem allir bera ótakmarkaða ábyrgð. Ágóðahluti (tantieme) greiddur fulltrúum, stjórnendum og öðrum af hreinum tekjum fjelagsins, heyrir og hjer undir. Sama er um bonus-greiðslur líftryggingafjelaga. *Ágóða-hlutur. Bonus. Fje til skuldagreiðslu.*
2. Fje, sem varið er til afborgunar skulda á árinu annara en þeirra, sem stafa af þess árs rekstri, svo og fje, sem lagt er til hliðar og verja á til að standast tjón síðar. Undantekning er gerð um váttryggingarfjelög (ábyrgðarfjelög), því að fje, sem þau leggja til hliðar til tryggingar skuldbindingum við þá, sem trygðir eru hjá þeim, skal eigi teljast með skattskyldum tekjum. Þetta getur þó einungis gilt um skuldbindingar, sem gerðar verða gildandi þegar á hendur fjelaginu, t. d. brunatrygging á húsi, sem er brunnið, líftrygging, sem greiða verður bráðlega af því að sá er látinn, sem trygður var o. s. frv.
3. Óvenjulegar fyrningar. Það fje, sem fer til viðhalds á tækjum fjelagsins og atvinnueignum eða hæfilega er áætlað til þess, svo og venjulega fyrning, skal auðvitað draga frá sem rekstrarkostnað. *Fyrningar.*
4. Arður lagður í varasjóð, tryggingarsjóð eða aðra slíka sjóði. *Varasjóður.*

Kaufjelög, pöntunarfjelög og önnur slík fjelög (þ. e. fjelög, sem útvega fjelagsmönnum vörur) mega draga frá skattskyldum tekjum sínum það, sem úthlutað er fjelagsmönnum í árslok, í hlutfalli við vörukaup þeirra í fjelaginu á árinu, og fjelög, sem vinna úr og selja afurðir fjelagsmanna sinna (sláturfjelög, smjörbú o. s. frv.) það, sem þau úthluta fjelagsmönnum sínum, í hlutfalli við framlag þeirra af afurðum. *Sjerákvæði um kaup-fjelög og önnur slík fjelög.*

Ef eitthvert þessara fjelaga selur öðrum en fjelagsmönnum vörur, er allur arðurinn af slíkri sölu talinn til tekna fjelagsins. Sama gildir yfir höfuð um arð af viðskiftum við utanfjelagsmenn, t. d. af vörukaupum af öðrum en fjelögum, umboðssala á vörum fyrir aðra en fjelaga. Í samræmi við þetta greiðir Samband íslenskra samvinnufjelaga ekki tekjuskatt af ágóða á sölu fyrir og sölu til einstakra fjelaga í Sambandinu. En af tekjum, sem stafa af verslun við eða fyrir aðra, greiðir það skatt. *Ágóði af viðskiftum utanfjelagsmanna.*

Af arði af stofnfje sínu greiða samvinnufjelög skatt, en eigi af innlánsfje fjelagsmanna.

Það, sem fjelagsmenn fá úthlutað af ársarði í hlutfalli við kaup sín hjá fjelaginu það ár, telst eigi til tekna þeirra, nema viðskiftin sjeu í atvinnuskyni gerð af hálfu fjelagsmanns, t. d. til að selja vörurnar aftur. Hins vegar telst það

90
14. nóv.

til tekna þeirra, er þeir fá af ársarði í hlutfalli við það, er þeir hafa lagt fram eða selt fjelaginu af vörum á árinu, því að það er hluti af búsarði þeirra.

Ef samvinnufjelag vill láta draga áðurnefndar úthlutanir til fjelagsmanna frá skattskyldum tekjum sínum, þá verður það að gefa skattanefndum greinilega skýrslu um það, hvaða tekjur það hafi haft á skattárinu af skiftum við utanfjelogsmenn. Að öðrum kosti skal telja allan hagnaðinn af starfsemi fjelagsins skattskyldar tekjur.

Ennfremur skulu þessi fjelög gefa skattanefndum upp árlega greidda vexti af stofnfje sínu og af innlánsfje fjelagsmanna.

13. gr.

*Greining
tekna og
eigna.*

Til tekna telst ekki:

*Verð-
hækkun.*

1. Sá eignaauki, sem stafar af því, að fjármunir skattgreiðanda hækka í verði. [Tekjur hans aukast ekki fyrir það eitt, heldur eykst eign hans. Annað mál er það, að leiga eða arður eftir eignina kann að aukast um leið, og hækka þá skattskyldar tekjur aðilja sem því nemur, að öðru jöfnu. Í samræmi við regluna um verðhækkun fjármuna er það, að verðlækkun þeirra skiftir eigi heldur máli um tekjur skattþegns, nema óbeinlínis, ef arðlækkun eða leigu er henni samfara.

Eignasala

2. Tekjur, sem stafa af sölu (þ. e. afhendingu til eignar gegn endurgjaldi á eignum skattgreiðanda (eign tekur hjer yfir verðbrjef og fjármuni yfirleitt). Þótt maður selji eign herra verði en hann keypti hana, þá skoðast það ekki sem tekjuauki, heldur sem eignaauki, og tekjuskattur er því ekki greiddur af neinum hluta söluverðsins — þar á móti auðvitað af vöxtum þess, ef það er sett á vöxtu.

Til tekna telst sölugróði af eign þó:

- a. Ef salan fellur undir atvinnurekstur aðilja, t. d. fasteignaverslun, verðbrjefaverslun o. s. frv.
- b. Ef salan fellur undir ákvæði 11. gr. III. 2.

Ef salan fellur undir a. eða b., þá má draga frá hagnaðinum af sölnunni þann skaða, sem orðið kynni að hafa á samkonar sölu á árinu (þ. e. sölu, sem einnig fellur undir a. eða b.), sbr. 11. gr. III. 2. Ennfremur má draga frá söluverðinu þann hluta verðhækkunar, sem stafar af tilkostnaði eiganda og endurbótum, svo sem girðing á lóð, jarðabætur, húsabætur á jörð, byggingar á lóð, enda verði endurbótin ekki talin til venjulegs viðhalds. Ef skattþegn vill njóta frádráttar vegna tjóns eða endurbóta, þá verður hann að gera skattanefnd það sennilegt, að hann eigi rjett til þess frádráttar.

*Arftaka,
vátrygging
o. fl.*

3. Eignaauki, sem stafar af arftöku, fyrirframgreiðslu upp í arf, fallinn eða ófallinn, dánargjafir, af stofnun hjúskapar, útborgun lífsábyrgðar, brunabóta og þessháttar. Hjer undir fellur yfir höfuð greiðsla vátryggingar, t. d. sjóvátrygging, og skaðabóta fyrir fjármuni manna og spell á þeim, svo og prófentukaup, fúlga með ómaga, sem ekki er skylduómagi aðilja, nema fúlgan nemi meiru en framfærinu.

Tillag hjóna hvors til annars mundi þar á móti teljast til tekna þess, sem *Tillag hjóna*.
tillagið fær, nema 11. gr. III. 1. komi til greina.

90

14. nív.

4. Tekjur, sem stafa af eyðslu höfuðstóls eða lántöku. Sjálf lánsupphæðin eða höfuðstóllinn sem eytt er, verða ekki talin tekjur. Að því leyti greiðist ekki skattur af tekjum, sem „stafa af“ eyðslu höfuðstóls eða lántöku. En ef lánsupphæðin annaðhvort gefur beinlínis hærri vexti en greiddir eru af henni eða hún er sett í arðsamt fyrirtæki, þá aukast tekjur aðilja fyrir það og skattur því greiddur af þeim tekjum, sem að vísu stafa af lánsfje.

5. Dagpeningar og endurgreiðsla ferðakostnaðar, sem skattgreiðandi fær, er hann verður að vera um stundarsakir fjarverandi frá heimili sínu vegna starfa í almenningsþarfir. Þessi regla gildir auðvitað um allan ferðakostnað, því að hann er eigi tekjur. En um dagpeninga þá, sem eigi eru ferðakostnaður, gildir hún ekki, nema aðili þurfi að vera fjarvistum frá heimili sínu vegna starfa í almenningsþarfir, t. d. þingseta, nefndarstörf o. s. frv. Fjarvist í þessu sambandi verður að merkja þá fjarvist, er sviftir aðilja getu til þess að annast sjálfur önnur skyldustörf sín eða atvinnu.

Dagpeningar.
Ferðakostnaður.

14. gr.

Auk þess frádráttar, sem í 11. gr. III. 2., og 12. gr. 2. síðast, og 4. (kaupfjelög) *Frádráttur* segir, ber að draga frá, þegar finna skal skattskyldar tekjur.

I. Rekstrarkostnað, en það eru samkvæmt tkskl. 11. gr. a.: Þau gjöld, sem á árinu ganga til að afla teknanna, tryggja þær og halda þeim við, þar á meðal vextir af skuldum, er stafa beinlínis af atvinnu eða öflun tekna. Svo skal og draga frá venjulega fyrningu, eða það sem varið er til tryggingar og nauðsynlegs viðhalds á arðberandi eignum gjaldanda.

Rekstrarkostnaður.

Um reksturskostnað athugast:

1. Vextir á skuldum koma hjer aðeins til frádráttar, ef skuldin stafar beinlínis af öflun tekna eða atvinnu. En með því að aðilja er líka rjett að telja vexti af öðrum skuldum sínum til frádráttar, þá er einungis áriðandi, að vextir af sömu skuld sjeu eigi bæði taldir hjer og þegar taldir eru vextir af skuldum, sem eigi varða atvinnu manns. Skuldin *sjálf* verður eigi til rekstrarkostnaðar talin, heldur aðeins vextirnir, nje heldur í sjálfu sjer það fje, sem aðili leggur í atvinnu sína, því að rekstrarkostnaðurinn er miðaður við ákveðin útgjöld, en alls eigi allar greiðslur, sem fram fara í atvinnu eða vegna hennar. Endurgjald fyrir eignir, sem hann kaupir, t. d. vörur, skip, hús, land eða lóð, til atvinnu sinnar er eigi rekstrarkostnaður. Eigi heldur fargjald vöru, tollur nje flutninga-vátrygging. Það skal telja í kaupverði vörunnar. En þetta skiftir litlu, því að sá kostnaður skal auðvitað líka frá talinn skattskyldum tekjum.

Vextir.

Vextir af stofnfje o. fl.

Eigi má gjaldandi telja til rekstrarkostnaðar vexti af fje, sem hann hefir sjálfur lagt í atvinnurekstur sinn. Fjelög eða stofnanir mega ekki heldur telja vexti af hlutafje, stofnfje eða tryggingarfje til rekstrarkostnaðar. Þar á móti má telja til rekstrarkostnaðar vexti af láni, sem einhver fjelaga lánar fjelagi. Þó er þess að

gæta, að slíkir vextir verða ekki dregnir frá tekjum lánveitandans af fyrirtækinu, ef hann geldur skatt samkvæmt 7. gr. 4. tölul.

Húsnæði. 2. Til þess að afla tekna fer kostnaður til húsnæðis, hita, ljóss, ræstingar, sem nauðsynlegt er til rekstrar atvinnu. Ef skattþegn notar sama fólk, húsnæði o. s. frv. bæði til atvinnu sinnar og til þarfa fjölskyldu sinnar, þá verður að ætlast á um það, hversu mikið af kostnaðinum skuli teljast rekstrarkostnaður og koma þar með til frádráttar tekjum hans.

Mannahald. 3. Þar næst má nefna mannhald. Þar til teljast: hjú, skrifstofumenn, verkamenn í verksmiðjum og öðrum atvinnufyrirtækjum, búðarmenn, skipshöfn o. s. frv. Þó má gjaldandi ekki reikna sjer kaup nje skylduliði sínu, nema sá telji fram tekjur sínar sjer í lagi. Skyldulið manns eru þeir allir, sem honum er lögskylt að framfæra (hjón, börn, þar með talin kjörbörn, stjúpborn og fósturbörn — því að þau eru jafnan sett á bekk með börnum í tkskl. — og foreldri). Þarfir sínar og skylduliðs síns, sem eigi telur sjerstaklega fram, má aðili ekki telja til rekstrar-kostnaðar, og yfirleitt ekki það fje, sem hann notar sjer eða því til framfæris eða nytja. Þar á móti fæði og húsnæði þeirra starfsmanna sinna annara, sem að atvinnu hans starfa. Fjelög og stofnanir geta talið venjulegt kaup allra starfs-manna sinna, hvort sem þeir eiga mikið eða lítið í fjelaginu og í hverju sem það er goldið (peningum, bústað o. s. frv.), til rekstrarkostnaðar, nema ágóðahlut. Undantekningu verður þó að gera um fjelag 3 manna eða 2, þar sem hver fjelagi greiðir skatt samkvæmt 7. gr. 4. tölul. Þeir mega þá ekki telja sjer kaup fyrir starf sitt í þágu fjelagsins til rekstrarkostnaðar.

Fyrning o. fl. 4. Venjuleg fyrning, „eða það sem varið er til tryggingar og nauðsynlegs við-halds á arðberandi eignum gjaldanda“. Hjer til verður að telja:

Trygging. a. Gjöld til tryggingar við tjóni á eignum þeim, sem atvinnan er beinlínis rekin með, eða notaðar eru við atvinnureksturinn, svo sem váttryggingargjöld húsa og varnings, varnarráðstafanir gegn skemdum af völdum náttúrunnar eða annara manna o. s. frv. Ennfremur gjald fyrir lögboðna tryggingu verkamanna (slysatrygging sjómanna) o. þ. h.

Viðhald. b. Nauðsynlegt viðhald. Þar til heyra endurbætur á slysum og rýrnan (sliti), sem eignirnar verða fyrir, með öðrum orðum: Gjöld, sem fara til þess að halda eignunum í sama eða sem líkustu horfi sem því, er þær voru í nýjjar, t. d. mála hús, gera við þak þess, gera við innanstökksmuni, skip o. s. frv., sem notað er við atvinnurekstur. En fæstum munum verður haldið sem nýjum eða nothæfum, nema takmarkaðan tíma. Hver skynsamur atvinnurek-andi leggur því nokkuð af tekjum sínum frá til þess að standast:

Fyrning. c. Fyrningu eignanna, þ. e. úrsjergöngu þeirra, og að lokum ónýtingu, sem eigi verður fyrirgirt með viðhaldi. Fyrningin verður því árlega það, sem þarf til að afla nýs hlutar, er sama eða svipað gagn geri, deilt með þeirri áratölu, sem ætla má að hluturinn geti enst og að fráðregnu verði hans, þegar hann er lagður niður. Ef verð hlutarins er a, endingarárin b, og verð hans niður-lagðs c, þá er árleg fyrning = $\frac{a-c}{b}$

Setjum að kýrverð sje kr. 800 (a), að hún verði seld til frálags fyrir kr. *Reglur um* **90**
300 (c), og að hún sje 15 ár í gagni (b), þá yrði að draga frá arði af henni árlega *fyrningu.* **14. nóv.**
800—300 500

———— = — = 33,33.

15 15

Eignir, sem notaðar eru beinlínis við atvinnurekstur, eru, eða verða að teljast arðberandi í þessu sambandi. Þar fyrir utan verður að draga viðhaldskostnað o. s. frv. frá tekjum af ákveðnum eignum, t. d. húsum, skipum, fjenaði. Kaupmaður getur dregið viðhaldskostnað og fyrningu m. fl. á skrifstofuáhöldum sínum frá tekjum af versluninni, en hann má ekki draga fyrningu o. s. frv. á innanstokksmunum á heimili sínu frá tekjum sínum.

Eigi er unt að setja almenna reglu um upphæð fyrningar, frammar en sagt hefir verið. En leiðbeiningar má gefa um helstu eignir, sem fyrning er talin á:

Af steinhúsum frá ½%—1% af brunabótaverði

— timburhúsum — 1%—2% — —

— torfbæjum og þess kyns húsum — 2%—4% — —

eða öðru matsverði, ef eigi er virt til brunabóta.

Af skipum frá 3%—6% af váttryggingarverði, ef það er til, ella af öðru matsverði.

Af skepnum: af kúm 5%

af ám 8%

af hryssum 4%

Af gördum og girðingum kemur fyrningargjald með sama hætti sem af húsum, eftir því hvernig þeir eru gerðir. Sama er um önnur mannvirki, svo sem bryggjur, brýr, fyrirhleðslur o. s. frv.

Fyrning á öðrum eignum verða skattanefndir alveg að telja eftir álitum.

Afskrifanir á hlutum vegna verðlækkunar teljast auðvitað eigi til frádráttar (sbr. 13. gr. 1.) skattskyldum tekjum.

II. Frá embættistekjum (þ. e. tekjum fyrir störf í þarfir ríkis, sveitar, bæja *Skrifstofu-*
og af sýslunum í almenningsþarfir) ber að draga þann kostnað, skrifstofukostnað, *kostnaður.*
ferðakostnað o. s. frv., sem embættisreksturinn hefir í för með sjer. Þetta kemur *embættis-*
þó aðeins til greina, ef og að því leyti sem rekstrarkostnaður embættis er eigi að *manna.*
fullu goldinn annarstaðar að. Ennfremur skal draga frá lögmætar kvaðir, sem á
embætti hvíla, t. d. vexti og afborganir af prestakallalánum, eftirlaunagreiðslu o.
s. frv. Sbr. við þenna lið 11. gr. I. 15. tölul.

III. Iðgjöld af lífeyri, sem skattgreiðandi er skyldur lögum samkvæmt að
tryggja sjer eða konu sinni eftir sinn dag, svo og iðgjöld af hverri annari lögboðinni
persónutryggingu, svo sem lífeyrir embættismanna samkvæmt lögum nr. 55, 27. júní
1921, barnakennara samkvæmt lögum nr. 33 s. d. og slysatrygging sjómanna sam-
kvæmt lögum nr. 32 s. d. Telst sá hluti gjaldsins, sem útgerðarmaður greiðir, til
frádráttar tekjum hans, en sá hlutinn, sem sjómaður greiðir, honum til frádráttar.
Ennfremur má draga frá tekjum þeirra manna, sem eigi eru að lögum skyldir til að
tryggja sjer eða konum sínum lífeyri, iðgjald af slíkum lífeyri eða lífsábyrgð — eigi

*Iðgjöld
persónu-
trygginga.*

skiftir máli, hvernig eða hvenær útborgun fer fram, sbr. þó um lífsábyrgð hjer að neðan — sem greidd hafa verið, þó ekki herra iðgjald nje af hærri tryggingarhæð en embættismanni með sömu tekjum ber að kaupa. Að öðru leyti skulu iðgjöld af lífsábyrgðum eigi dregin frá skattskyldum tekjum. Iðgjöld, sem maður greiðir fyrir líftryggingu handa öðrum en sjer og konu sinni, koma því alls eigi til frádráttar. Ef enginn embættismaður hefir svo háar tekjur sem aðili, þá skal miða við hæstu fastar tekjur eftir lögum um laun embættismanna nr. 71 1919 og viðbætur við þau eða breytingu á þeim.

Ennfremur skal altaf miða við lög nr. 51 27. júní 1921 meðan þau gilda og síðan við lög, er breyta þeim eða koma í þeirra stað. Nú má iðggjaldið því eigi nema meira, svo að til frádráttar komi, en 7% af hæstu föstum launum embættismanna samkvæmt launalögunum, 5% handa manni sjálfum og 2% handa konu hans. Lífsábyrgð, sem greiðist eftir lát aðilja, skoðast sem ekkjutrygging og iðgjald má því aðeins nema 2%.

*Vextir af
skuldum
alment.*

IV. Vextir af skuldum gjaldanda öðrum en þeim, sem í I. 1. segir. Þessa njóta allir hjer heimilisfastir skattþegnar, hvort sem þeir reka nokkra atvinnu eða ekki.

*Skattþegnar
erlendis
heimilis-
fastir.*

Frá tekjum skattþegna heimilisfastra erlendis (2. og 10. gr.) má aðeins draga þau útgjöld, sem beinlínis viðkoma þeim tekjum. Verður þar því að rannsaka og úrskurða, hvaða gjöld, þeirra er falla undir I.—IV., varða beinlínis rekstur atvinnu þessara skattþegna hjer eða eru annars skilyrði eða afleiðing þeirrar tekjuöflunar og heimfæra má undir þessa grein.

Alveg samskonar verður að gilda um frádrátt frá skattskyldum tekjum skattgreiðenda samkvæmt 4. gr.

*Opinber
gjöld.*

V. Opinber gjöld, sem greidd eru af ákveðnum eignum, hvort sem þau eru trygð með veði í eigninni eða ekki, svo sem húsaskattur, lóðargjöld o. s. frv., skulu frá talin, þegar reikna skal arð eignar til skattgjalds. Önnur opinber gjöld má eigi draga frá.

15. gr.

*Frádráttur
fyrir skatt-
þegn, konu
og
skyldulið.
Einhleypir
menn.*

Þegar frá er dregið samkvæmt 14. gr. skal svo að fara sem hjer segir:

A. I. frá tekjum manna heimilisfastra hjer á landi (sjá þó B. 3.) skal draga þannig:

1. Ef skattþegn er ókvæmtur eða eigi samvistum við konu sína (eða mann, ef konan er skattgreiðandi) og hefir eigi heldur neina skylduómaga, þá skal enn draga frá kr. 500. Og er sú upphæð því skattfrjáls.

2. Frá tekjum þeirra:

a. sem eru í foreldrahúsum,

b. á framfæri, eða

c. við nám

*Framfærslu
fje og náms.*

og enga atvinnu hafa, skal draga það, sem útheimtist þeim til framfæris og menn-
ingar. Ef þessir skattþegnar hafa atvinnu, þá hlíta þeir sömu reglum
sem aðrir um frádrátt eftir A. I. 1., 3. og 4. eftir ástæðum. Hjer taldir
skattgreiðendur geta bæði verið sjálfstæðir skattgreiðendur og einnig geta
þeir verið í samskatti með foreldri sínu. Sjálfstæðir skattgreiðendur eru þeir, ef

þeir eru fjárráðir (21 árs, eða konur án tillits til aldurs, ef þær eru ekkjur eða skildar við menn sína lögskilnaði eða að borði og sæng) eða ekki í foreldrahúsum. Ella eru tekjur þeirra taldar með tekjum foreldra þeirra. Þessi regla veldur því, að rjett er að draga frá tekjum þessara skattgreiðenda hærri upphæð en 500 kr., en aldrei lægri. Ákvæðið er í raun rjettri undantekning bæði frá A. I. 1. og 17. gr. Ef t. d. námsmaður á arf sem gefur honum árlega 1500 kr., og vinnur sjer inn 800 —

og hefir því tekjur 2300 kr.
en kostar sig til náms fyrir 2000 —

þá hefir hann skattskyldar tekjur 300 kr.
Atvinna merkir hjer fasta stöðu eða sýslu, t. d. verzlun, útgerð, en eigi t. d. kaupavinnu á sumri, tímakenslu o. s. frv.

a-liður tekur til allra barna, stjúpbarra, kjörbarra og fósturbarna.

b-liður til fósturbarna allra, og

c-liður til allra námsmanna, einnig þeirra, sem erlendis stunda nám, hvort sem er á æðri eða lægri skóla, á opinberri stofnun eða hjá einstökum mönnum og hverskonar sem námið er.

Ef skattþegn er skylduómagi þess, sem hann er á framfæri hjá, þá skal eigi draga 300 krónurnar frá tekjum þess manns, ef dregið er frá tekjum hins fyrir 300 króna frádráttur.

Um þá, sem í a—c-lið greinir, skiftir aldur engu um frádráttinn.

Enn athugast, að frádráttur vegna framfæris og menningar kemur auðvitað því aðeins til greina, að skattþegn kosti sig sjálfur, eða að því leyti, sem hann kostar sig sjálfur. En það telst hann gera, ef hann greiðir sjálfur, eða á síðar að greiða sjálfur námskostnað o. s. frv.

Um börn, sem að vísu eru í foreldrahúsum, en eru fjárráð og því sjálfstæðir skattgreiðendur, athugast hjer, að tekjur þeirra teljast sem hjúa, og annara starfsmanna, ef þau fá endurgjald (í framfæri eða öðru) fyrir störf sín í þarfir foreldris, t. d. skrifstofustörf, vinnukona o. s. frv., og því er framfærið talið með tekjum þeirra. En með tekjum ósjálfstæðra skattgreiðenda, sem eru í foreldrahúsum, er framfærið aldrei talið. 20 ára gamall maður, sem er í foreldrahúsum, geldur eigi skatt af framfæri því, sem hann fær hjá föður sínum. En þó ber að draga 500 krónur frá tekjum hans, samkvæmt A. I. 1.

3. Ef skattgreiðandi er í hjónabandi, og hjónin eru samvistum, þá skal draga 1000 kr. frá, og er sú upphæð skattfrjáls. Þegar hjón eru samvistum, þá er skattur talinn af tekjum þeirra saman, þó að kona hafi tekjur af sjereign eða sjeratvinnu, og 1000 krónur dragast því frá sameiginlegum tekjum hjóna. Í þessu sambandi ber að telja hjón samvistum, þótt þau búi ekki saman, nema þau sjeu skilin lagaskilnaði eða að borði og sæng, eða álíta megi, að skilnaður þeirra sje annars undirbúningur undir lögskilnað, eða þau muni eigi aftur flytja saman.
4. Ef skattgreiðandi hefir börn (þar með talin stjúpborn, kjörborn og fósturbörn)

Framfæri.

Hjón.

90 *Börn á*
14. nóv. *framfæri.*

fram að færa, þá ber að draga 300 kr. frá tekjum hans fyrir hvert barn, sem eigi er greitt fast meðlag með, sem því nemi, þar til barnið er fullra 14 ára, miðað við byrjun skattársins. Þessi frádráttur er þó þeim skilyrðum bundinn:

- a. að barnið hafi ekki sjálft efni á að kosta framfæri sitt, t. d. ef það á arf, sem gefur vöxtu, og

- b. að ekki sje greitt fast meðlag með barninu

Ef barnið eða aðrir kosta framfærið að einhverju leyti, þá verður frádrátturinn þeim mun minni.

Með stjúp barni er t. d. greitt frá öðru foreldri þess 200 kr. á ári, þá skal draga 100 kr. frá tekjum framfæranda fyrir framfæri barnsins.

*Skyldu-
ómagar.*

Sama sem um börn undir 14 ára aldri gildir um aðra skylduómagar. Skylduómagi merkir hjer hvern þann, sem aðilja er lögskylt að framfæra. Skylduómagar eru því, auk áður talinna, foreldri manns og maki. Ef hjón eru eigi samvistum og annað leggur hinu eða gefur með því, þá kemur 300 kr. frádrátturinn til greina. Loks eru börn yfir 14 ára einnig skylduómagar foreldris til 16 ára aldurs, og þar yfir, ef þau geta ekki unnið fyrir sjer og foreldrar eru taldir færir um að framfæra þau. En ef foreldri framfæra börn sín yfir 14 ára aldur, sem eigi geta unnið fyrir sjer, þótt eigi liggi fyrir úrskurður um getu þeirra, þá er rjett að draga 300 kr. frá fyrir uppeldinu.

Fjelög.

II. Frá hreinum tekjum fjelaga, stofnana og sjóða, eins og þær eru ákveðnar eftir 13. gr., skal draga 4% af innborguðu hlutafje eða stofnfje, innborguðum hlutum af tryggingarsjóði o. s. frv. Ef fjelag hefir innborgað 100,000 kr. og hefir hreinar tekjur 20,000 kr., þá dragast frá 4% af 100,000 kr., sem verður 4000 kr. og 16000 kr. verður þá sú fjárhæð, sem skattur gelst af.

*Erlendis
heimilis-
fastir.*

B. 1. Frá tekjum manna heimilisfastra erlendis, en skattskyldra hjer (2. gr.), dregst ekkert eftir A. I. Undantekning er þó um íslenska námsmenn, samkvæmt A. I. 2.

2. Fjelög og stofnanir erlendis heimilisföst njóta ekki góðs af frádrættinum eftir A. II. að framan.

3. Skattgreiðendur, samkvæmt 4. gr. a.—c. njóta eigi heldur frádráttar samkvæmt neinum ákvæðunum í A. I.—II. að framan.

16. gr.

Pegar frá tekjum manns er dregið alt það, sem í 14. og 15. gr. segir, eftir því sem við á, þá skal deila upphæð þeirri, sem þá verður eftir, með 50, og skal sleppa því sem þá verður afgangs. Dæmi: Tekjur eftir frádrátt kr. 8571. Ef því er deilt með 50, verður afgangurinn 21. Skattur gelst þá af kr. 8550. Tekjuupphæð, sem skattur er goldinn af, skal því ávalt enda á 50 eða 00.

Ef tekjur eftir allan lögákveðinn frádrátt nema ekki fullum 100 kr., þá greiðist enginn skattur. Þetta tekur til *allra* gjaldþegna.

Skattþegni ber auðvitað að gera grein fyrir frádrætti öllum, lögum þessum samkvæmt, í tekjuframtali sínu, eða ef skattanefnd krefst þess annars.

17. gr.

Tekjur þær, sem samkvæmt 14.—16. gr. koma til greina við ákvörðun skattsins, eru skattskyldar, án tillits til þess, hvernig þeim er varið (sbr. þó 7. gr. 3. tölul.), hvort sem gjaldandi hefir þær sjer og skylduliði sínu til framfæris, nytsemdar, til hjúahalds, nema til atvinnurekstrar sje — hjúahald til inniverka í kaupstað kemur því alment ekki til frádráttar — til þess að færa út bú sitt eða atvinnuveg, til umbóta á eignum sínum eða til þess að afla sjer fjár, til gjafa eða hvers annars sem er.

90
14. nív.Notkun
skattskyldra
tekna.

18. gr.

Skattinn ber að miða við tekjurnar næsta almanaksár á undan ákvörðun skattsins. Skattur fyrir árið 1921 t. d. verður ákveðinn í mars 1922, og svo koll af kolli. Skattaneftnd getur þó látið annað skattár koma í stað almanaksárs, ef annað hvort

- annað reikningsár er venjulegt í atvinnurekstri aðilja, svo sem vera mun um landbúnað, þar sem fardagaárið hefir verið notað, eða
- aðili sýnir, þegar hann telur fram tekjur sínar, að hann noti annað reikningsár.

Annað
reikningsár.

Þegar annað reikningsár er notað, þá verður að ákvarða tekjur þess árs, er síðast endaði, fyrir niðurfjöfnun skattsins, t. d. í mars 1922 verður lagt á tekjurnar fardagaárið 1920—1921, en eigi fardagaárið 1921—1922, þótt langt sje á það liðið. Ef síðar er breytt um, og almanaksárið er tekið, þá verður fyrsta sinni eftir breytinguna að reikna tekjurnar frá lokum þess reikningsárs, sem síðast var miðað við. Skattur 1922 er t. d. miðaður við reikningsárið 1. júlí 1920 til 1. júlí 1921, en skatt 1923 á að miða við almanaksár, og verður þá að telja tekjur frá 1. júlí 1921 til 31. desember 1922.

Annars ber skattaneftndum að stefna að því, að sem allraflestir noti almanaksárið sem reikningsár. Ennfremur ber skattaneftndum eigi að víkja frá almanaksárinu nema ríkar ástæður sjeu til þess.

19. gr.

Hjer skulu loks settar nokkrar leiðbeiningar um tekjuframtal og skattaákvörðun helstu atvinnuveganna:

- Landbúnaður.* Þar athugast um *tekjuhlíðina*: Taldar skulu tekjur af kúm, ám, stóðhryssum og seldum eða slátruðum fjenaði í búíð, og verð miðað við markaðsverð á þeim stað og tíma, eða ef slíkt verð er eigi, þá eins og ætla má að afurðirnar sjeu verðmætar, miðað við aðrar fæðutegundir og annað, sem í bú er lagt, t. d. skæðaskinn. Af kúm verða tekjur: mjólk, sem venjulega er áætluð 2000 lítrar á ári úr hverri, og skal þá nýmjólkin metin, og kálfur, sem meta skal jafnan, en reikna í staðinn fyrningu á kúnni. Alveg samsvarandi er um ærnar að segja. Þá skulu með líkum hætti taldar tekjur af matjurtagörðum, beitarsölu, skógar-sölu, reka, veiði og öðru, sem búandi hefir haft tekjur af. Það samanlagt verða tekjur („brúttótekjur“) hans, nema hann hafi aðrar tekjur, t. d. hrossasölu eða

Landbún-
aður.

90
14. nóv.

nautgripa, tekjur af vinnu sinni eða fólks síns við önnur störf en heimilisstörf við landbúnaðinn, svo sem af vegavinnu, útróðrum o. s. frv. Þá skal telja frá rekstrarkostnað, fyrst og fremst kaup og viðurgerning hjúa (þó hvorki kaup nje viðurgerning bónda, konu hans nje skylduliðs, nema sá telji fram tekjur sínar sjer í lagi), kaupafólks, vor- og haustmanna o. s. frv. Þó skal eigi telja til rekstrarkostnaðar það, sem varið er í jarðabætur eða húsa, nema húsabætur megi telja til viðhalds eða fyrningar. Fyrning skal telja á kúm, ám og stóðhrossum, húsum og áhöldum. Leiguliði skal telja frá sínum tekjum, auk viðhalds, fyrning á húsum, ef hann á að svara álagi, þegar hann flytur frá jörð, en ella landsdrottinn. Telja skal frá rekstrarkostnaði fóður kálfa 2 ár og gimbra, því að endurnýjun stofnsins felst í fyrningarupphæðinni. Þá skal frá telja vexti af skuldum, kostnað og fyrningu af hrossum, annan en fóður og hirðingu, sem felst í verkalaunum, svo sem ef kaupa þarf hross eða haga handa þeim.

Ef leiguliði er, þá kemur til frádráttar landskuld og kúgildaleigur, ef goldnar eru. Ef jörð er í sjálfsábúð, telst áætlað afgjald jarðarinnar til tekna eiganda.

*Sjávarút-
vegur.*

2. Sjávarútvegur. Þar skal fram telja brúttótekjur af þeim atvinnuvegi þ. e. brúttóverð þess, sem aflast hefir á árinu, eftir markaðsverði. Það, sem kann að hafa verið lagt í heimili, skal meta með sama hætti. Frá tekjum þessum ber svo að draga tilkostnaðinn: Verkalaun, sem fyr segir, salt í aflanu, veiðarfæri, olíu, kol o. s. frv., viðhald skips og áhalda, váttryggingu fyrningu, leigu eftir skip, ef því er að skifta (ella telst leigan samkvæmt 14. gr. til tekna skattþegns). viðhald, vexti af skuldum o. s. frv.

Verslun.

3. Verslun. Allar verslanir, sem leyfi þarf til, skulu halda bækur yfir atvinnuna og gera árlega reikning yfir tekjur og gjöld og efnahagsreikning (lög nr. 53, 11. júlí 1911). Í þeim gögnum á að sjást alarður verslunar og þær eiga líka að greina tilkostnað, sem lagður er út í peningum. Þar til kemur fyrning á áhöldum, sem eigi er greind og meta verður eftir ástæðum. En ef bókhaldið sýnir þetta eigi nægilega, þá verður að komast að því, hvað sala á árinu hafi numið, og draga þar frá innkaupsverð, farmgjald, váttryggingu, uppskipun, húsaleigu og annan tilkostnað.

Samsvarandi aðferð verður við hvern annan atvinnuveg.

Nú stundar maður fleiri atvinnuvegi en einn, t. d. landbúnað og sjávarútveg, verslun og annan þessara atvinnuveda eða báða jafnframt, og er honum þá rjett að telja saman rekstrarkostnað beggja eða allra, ef hann hefir eigi aðgreinda reikninga fyrir hvern þeirra, eins og t. d. ef hjú eða annað verkafólk vinnur eftir ástæðum og þörfum bæði að landbúnaði og fiskiveiðum.

II. KAFLI.

Um eignarskatt.

20. gr.

Af allri skuldlausri eign skal árlega greiða skatt í ríkissjóð. Það er aðal- *Af hvaða*
reglan, að allar eignir eru skattskyldar, hverju nafni sem þær nefnast, fasteignir, *eignum*
svo sem jarðir, lóðir, lendur, hús, skip og annað lausafje, svo sem skepnur, áhöld, *skattur.*
flutningatæki á landi, skartgripir, bækur, listgripir, fatnaður, innanstokksmunir,
verkfæri, vjelar, vörubirgðir, peningar og verðbrjef. Því næst ólíkamleg verð-
mæti, sem metin verða til fjár, svo sem almenn kröfurjettindi og yfir höfuð allar
eignir og eignarrjettindi, sem metin verða til peninga og eigi eru sjerstaklega
undanskilin.

Tekjur manna á skattári eru eigi eign í þessu sambandi, nema það, sem *Tekjur*
óeytt kann að vera af þeim (lagt við eignir til næsta árs), þegar eignir eru taldar *skattskyldar.*
fram. Af því verður að gjalda eignarskatt, sem öðrum eignum.

Ef framtalsskýrslur vantar eða fást eigi nægilega glöggvar um eignarrjett *Hver eig-*
að einstökum eignum, þá ber skattaneftindum að komast fyrir það. Ef fasteign er *andi.*
eða skrásett skip, þá leggur hún skatt á þann, sem skráður er eigandi, nema annar
telji hana eða það eign sína í framtali sínu. Ella verður hún að leggja skatt á
vörslumann eignanna, ef hann lætur ekki fullnægjandi upplýsingar í tje, og ef þess
er eigi kostur, svo sem um kröfurjettindi, þá á þann, sem hún telur vera munu
eiganda.

Telja skal fyrst eignir svo sem þær eru verðar. Skuldir skal síðan allar telja. *Frádráttur*
Verður fyrst að meta allar skattskyldar eignir til peninga. Ítök og kvaðir á jörð *skulda*
eða annari fasteign metast eigi til skulda, heldur er jörðin sjálf metin sem heild *ítök. Kvaðir.*
með ítakinu eða kvöðinni, er rýra verðmæti hennar. Með sama hætti auka ítök o. s.
frv. verðmæti þeirra fasteigna, er þau fylgja. Til skulda telst eigi aðeins það, sem
svara skal í peningum, heldur einnig það, sem greiða ber eða má í öðrum munum.
En þá verður að meta það til peninga. Skuld telst einungis einhliða greiðsluskylda,
en eigi t. d. skylda samkvæmt kaupsamningi, þar sem báðir eiga óefnt. Skuldir skal
telja eins og þær eru í lok skattársins og því afborganir dregnar frá upprunalegu
upphæðinni. Ábyrgð á skuldum annara verður eigi talin til skulda ábyrgðarmanns,
fyrir en hann hefir verið dæmdur eða hefir undirgengist með sátt til að borga þær,
eða aðalskuldari er orðinn gjaldþrota. Ef fleiri eru ábyrgðarmenn, skal skuld skift
að jöfnu með þeim, nema öðruvísi sje samið. Ef sumir mega teljast ófærir að greiða,
þá skiftist skuld á hina að jöfnu, nema sýnt sje að því sje öðruvísi hagað.

Nú eru menn samskuldarar, og skal þá skifta skuld jafnt milli þeirra, nema
samningar sjeu með þeim um annað.

Undan-
þágur.5000—6000
kr.

Undanþegið skatti er:

21. gr.

Skilorðs-
bundin fjár-
rjettindi.Eftirlaun,
lífeyrir o. fl.Afnota-
rjettindi.

1. Frá skuldlausri eign gjaldþegns skal draga kr. 5000, sem enginn skattur greiðist af. Þess ber enn fremur að gæta að 1% (einn af þúsundi) skal greiða af eign yfir 5000 kr. alt að 15000 kr. eða 1 kr. af 1000 kr. En ef skattur nemur ekki einni krónu, þá er honum slept. Sá, sem ekki á 6000 kr. skuldlausar, losnar því alveg við eignarskatt. Sá, sem þar á móti á skuldlausar kr. 6000 eða meira, geldur skatt af öllum skuldlausum eignum, sem hann á framyfir 5000 kr.
2. Skilyrðisbundin fjárrjettindi, svo sem rjettur til lífsábyrgðarfjár, sem ekki er fallið til útborgunar. Hjer undir verður einungis að telja *ófengin* eða ótekin skilyrðisbundin fjárrjettindi, en eigi þau sem fengin eru, en sleppa verður aftur, þegar tiltekinn tími er kominn eða tiltekið atvik ber að höndum, t. d. verðbrjef, er maður skal eiga og njóta vaxta af meðan hann er ógiftur. Síðastnefnd rjettindi verða talin til skattskyldra eigna þess, sem þeirra nýtur, sbr. og 25. gr. E. Þegar ófengin skilyrðisbundin fjárrjettindi verða skilyrðislaus — lífsábyrgðarfjeð t. d. fallið til útborgunar — þá er það annaðhvort orðið útistandandi krafa eða eign runnin í bú aðilja og því skattskyld í báðum tilfellum.
3. Rjettur til eftirlauna, lífeyris eða annarar áframhaldandi greiðslu, sem bundin er við einstaka menn. Eftirlaunarjettur eða lífeyris verður aldrei skattskyld eign, þó að tekið sje að útborga eftirlaun eða lífeyri. „Aðrar áframhaldandi greiðslur“ er mjög óákveðið, og sjerstaklega er erfitt að greina *skattfrjálsu* rjettindin eftir þessum lið frá „rjettindum til stöðugra tekna“, sem *skattskyld* eiga að verða eftir 25. gr. E. Sem dæmi skattfrjálsra rjettinda, þeirra sem hjer segir, mætti telja framfærslurjett konu á hendur fyrverandi bónda hennar eftir samningi eða yfirvaldsúrskurði, barnsmóður á hendur barnsföður til meðlags með barni og framfærslurjett yfir höfuð o. s. frv. Skilyrði er það, að rjetturinn sje bundinn við einstakan mann, þ. e. að aðrir geti ekki notið hans, hvort sem framsal hans er lögbannað eða aðrir geta eigi notið hans eftir eðli sínu.
4. „Leigulaus bústaður og önnur afnotarjettindi“. „Afnotarjettindi“ nær bæði til láns og leigu á föstum eignum og lausum, og eru því hvorki leigurjettindi nje láns skattskyld. Bóndi skal því t. d. eigi meta það til skatts, hvers virði honum er ábúðarrjettur á jörð sinni. Framsal á afnotarjetti, sem gæfi árlegar tekjur t. d., mundi þar á móti vera uppspretta skattskylds tekjustofns (sjá 25. gr. E). Ítaka-
rjettur og afgjaldskvöð, sem maður á persónulega, verður og skattskyld eign.
5. Föðurbirgðir, matar og eldsneytis skal eigi telja til skatts. Eigi heldur það, er maður á í heimfluttu byggingarefni til eigin þarfa, enda megi það ekki til vöru-
birgða teljast.
6. Ýms rjettindi, sem bundin eru við eiganda sjálfan og eigi falla undir 2. eða 3. tölul., en hann hefir eigi ennþá komið í peninga. Þar til heyrir handrit, sem er eigi gefið út — þar á móti bókarupplag eða útgáfurjettur seldur af höfundi —, listaverk, sem enn er eign höfundar og eigi er til sölu, vörumerki, firma, sauðfjármark, ónotuð uppfundning og óseldur einkarjettur að henni og önnur rjettindi, sem bundin eru við eiganda, en óvíst er hvort verði notuð o. s. frv.

7. Innlend fjelög öll hafa leyfi til að draga hlutafje sitt eða stofnfje frá eignar-*Hlutafje og 90*
upphæð áður en skattur er á lagður. Eigendur hluta og annars stofnfjár gjalda *stofnfje 14. nóv.*
skatt af því. Þessi frádráttarheimild nær aðeins til innlendra fjelaga og eigi til *fjelaga.*
sjóða nje stofnana.

22. gr.

Eignarskatt greiða hinir sömu einstaklingar (1., 2. og 4. gr.) og fjelög (6., 8. *Hverir greiða eignaskatt.*
og 10. gr.), sem tekjuskatt gjalda, ef þeir eiga hjer skattskyldar eignir eða eignar-
rjettindi. Það er auðvitað eigi skilyrði, að aðili greiði tekjuskatt, til þess að hann
verði skyldur að greiða eignarskatt, heldur aðeins að hann mundi greiða tekjuskatt,
ef hann hefði svo miklar eða þær tekjur, er skatti næmi eða skatti skyldi svara af.
Kvæntur maður, sem t. d. hefir eigi nema 1000 kr. tekjur á ári, geldur engan tekju-
skatt, en hann getur átt jörð, sem er 2000 kr. virði, og greiðir hann þá eignar-
skatt af henni.

Heimilisfesti á Íslandi — en þar með telst dvöl í landinu helming skattársins
eða meira — er alment skilyrði þessarar skattskyldu (sbr. 1. gr.). Heimilisfastir
menn og menn, sem dveljast hjer samtals helming skattársins greiða hjer eignarskatt
af öllum eignum sínum. Skiftir eigi máli, *hvar* eignirnar eru nje heldur hvort aðili
greiðir af þeim skatt annarstaðar en hjer.

23. gr.

Undanþegnir eru eignarskatti:

Undanþágur.

A. Að öllu leyti:

1. Konungur, borðfje hans og ættmenn.
2. Ríkissjóður og aðrir sjóðir, sem standa undir umsjón landsstjórnarinnar.
3. Sveitarfjelög og bæja.
4. Kirkjusjóðir.
5. Sparisjóðir, sem engan arð gefa stofnendum sínum eða ábyrgðarmönnum.
6. Fjelög og stofnanir, sem eigi reka atvinnu, sjá nánar 3., 7. og 8. gr.

B. Undanþegnir eru eignarskatti af eignum sínum, nema þeim, sem sjerstaklega
eru ákveðnar skattskyldar:

1. Erlendis heimilisfastir menn (sjá 22. gr. síðustu málsg. og
2. Fjelög og stofnanir erlendis heimilisfastar greiða skatt af öllum eignum sínum,
er þeir eiga hjer á landi.
3. Erlendir þjóðhöfðingjar.
4. Erlendir sendiherrar og starfsmenn þeirra og
5. Ræðismenn, sem eigi eru íslenskir þegnar, greiða aðeins eignarskatt af þeim fast-
eignum, sem þeir hafa hjer á landi, og eignum, sem þeir nota í atvinnu sinni
hjer. (Sjá annars 2. gr. 1., 4. og 5. málsg., 4. gr. a—c).

24. gr.

Af skattskyldum eignum (sjá 20.—22. gr.) skal greiða eignarskatt sem *Skatt-
stiginn.*
hjer segir:

90
14. lúv.

Af	5000—	15000 kr.	greiðist	1‰ (af þús.) af því, sem er umfram 5000 kr.
—	15000—	20000	—	10 kr. af 15000 kr. og 1,2‰ af afganginum.
—	20000—	30000	—	16 — — 20000 — — 1,5 — — —
—	30000—	50000	—	31 — — 30000 — — 2 — — —
—	50000—	100000	—	71 — — 50000 — — 3 — — —
—	100000—	200000	—	221 — — 100000 — — 4 — — —
—	200000—	500000	—	621 — — 200000 — — 5 — — —
—	500000—	1000000	—	2121 — — 500000 — — 6 — — —
—	1000000 kr. og þar yfir	—	—	5121 — — 1000000 — — 7 — — —

Nemi skatturinn samkvæmt þessu ekki 1 kr., skal honum slept.

Erlendis heimilisfastir menn og erlend fjelög og stofnanir (23. gr. B. 1. og 2.) greiða þó aldrei minna en 2‰ af skattskyldum eignum sínum. Allir aðrir, þar á meðal þeir, sem í 23. gr. B. 3.—5. segir, greiða eftir skattstiganum óbreyttum.

Talan 100 skal ávalt ganga upp í þeirri upphæð, sem eignarskattur er talin af og afgangi slept. Skattskylda talan stendur því altaf á 00.

25. gr.

Ákvæði um
virðing
eigna.

Um virðing á eignum til eignarskatts fer sem hjer segir:

Fasteignir.

A. Fasteignir (lendur, lóðir, hús, jarðir með mannvirkjum, og hvort sem sami er eigandi lóðar og mannvirkis eða sinn á hvort) eru metnar 10. hvert ár, og er við það mat miðaður eignarskattur af fasteignum. Ef metið er upp á 10 ára bilinu, þá skal eftir því mati fara. Ef eign rýrnar eða hækkar í verði á 10 ára bilinu, þá getur bæði eigandi og fjármálaráðherra látið hina lögskipuðu fasteignamatsmenn virða hana upp og á þá að telja eignarskatt samkvæmt þeirri virðingu. Ef eign líður undir lok, t. d. hús brennur eða fýkur, þá er skattanefnd þó rjett að leggja skatt einungis á verð lóðarinnar, eins og hún er metin í fasteignamatinu eða það af eigninni, sem eftir er, ef það hefir verið metið sjer, án þess að nýtt mat þurfi að fara fram. En telja skal þá til eigna andvirði eignarinnar, ef eigandi á heimtingu á því, t. d. brunabótafje.

Skip og
annað
lausafje.

B. Verðlag á skipum og öðru lausafje — en hjer er einungis átt við líkamlega muni, þó að verðbrjefum undanskildum — skal miðað við áætlað söluverð. Skal meðal annars hafa hliðsjón af váttryggingarupphæð, ef munirnir eru váttryggðir. Á lausafje er ekkert allsherjarmat, eins og fasteignum. Og verður því að fara eftir álitum. Verðmæti hlutanna skal ákveðið eins og ætla má, að þeir hefði selst í lok skattársins, nema búfjænaðar. Þar skal miða við verð í fardögum næst á undan skattálagningu.

Vörur.

Verslunarvörur skal meta með áætluðu eða ákveðnu útsöluverði, heildsöluverði, ef heildsali á í hlut, og með smásöluverði, ef smásali á hlut að máli. Ef maður hefir vörur í umboðssölu í vörslum sínum eða vörur til geymslu, ber honum einnig að telja þær fram, ef eigandi er heimilisfastur erlendis, og greiða skatt af. En endurgjaldskröfu á hann á hendur eiganda. Rjett er að draga 5% frá söluverði.

Verðbrjef.

C. Verðbrjef (þar á meðal skuldabryjef og hlutabryjef) — en verðbrjef merkja hjer bryjef, sem bera á sjer einbliða greiðsluloforð skuldunauts — skal meta til

skatts eftir nafnverði, nema þau hafi annað gangverð eða áætlað söluverð. Ef brjefið er íslenskt, þá fer eftir því verði, sem það sannanlega hefir hjer eða ætla má að það hafi. En ef það er erlent, þá skal fara eftir verðskráning þess þar í landi, ef kunnugt er um hana. En ella fer eftir álitum. Greidda vexti á eigi að leggja við, nema svo segi í brjefinu, að þeir skuli lagðir við innstæðu, ef þeir eru eigi hirtir á gjalddaga.

D. Útistandandi skuldir, aðrar en þær, sem C-liður tekur til, skulu taldar með nafnverði, hvort sem vextir eiga að greiðast af þeim eða eigi, en eigi skal leggja ógreidda vexti við framar en í C-lið segir. Til útistandandi skulda teljast inni-eignir í sparisjóði, á hlaupareikningi í bönkum o. s. frv. Ef kröfu á að greiða í öðru en peningum, þá verður að virða það til peninga.

Óvissar skuldir, hvort sem þær eru óvissar af því að torsjeð þykir, hvort lögskýlt sje að greiða skuldina eða af því að skuldunautur er eða hann er talinn vera ófær til að gjalda, má færa niður eftir ástæðum og ef skuld er eða má teljast ófáanleg, þá skal hún ekki talin með.

E. Rjettindi til stöðugra tekna skulu metin eftir því endurgjaldi, sem hæfilegt væri fyrir þau, þegar skatturinn er lagður á. Hjer er eigi átt við verðbrjef eða úti-standandi skuldir, sem stöðugar tekjur gefa af sjer nje heldur afnotarjettindi, sem cinnig geta gefið af sjer stöðugar tekjur, því að þau eru eigi talin til tekna. Og mörg önnur rjettindi til áframhaldandi tekna eru undanþegin eignaskatti samkvæmt 21. gr. 2. tölul. Og er því mjög torvelt að gera grein fyrir því, hvaða rjettindi verði skattskyld eftir þessum lið og hvaða rjettindi sje skattfrjáls eftir 21. gr. 2. tölulið. Rjettindi, sem hjer falla undir, eru eigi bundin við einstakan maðnn og gætu því skift um eiganda, t. d. rjettur til árlegrar borgunar fyrir erfða-festu lands, veiðirjettur, sala á afnotarjetti, sem yrði stöðug tekjulind seljanda o. s. frv., einkaleyfi (patent) selt þannig að seljandi eða sá, sem hann setur í stað sinn, fái árlega peningagreiðslu fyrir. Meta skal rjettindin, ef eigi eru gögn til annars, þannig að margfalda árgreiðsluna með 20, og er útkoman sú upphæð, sem skatt skal gjalda af.

26. gr.

Eignarskattur skal að jafnaði ákveðinn eftir eign gjaldanda í lok almanaks-árs. Þó mega þeir, sem nota annað reikningsár en almanaksárið telja fram eignir sínar eins og þær voru í lok þess reikningsárs, sem næst er á undan eignaákvörðun. Ef maður t. d. hefir fardaga-árið að reikningsári, þá telur hann fram í febr. 1922 eignir þær, sem hann átti í fardögum (síðasta fardag) 1921. Og ef sá maður breytir um reikningsár, þá miðast eign hans í næsta framtali og næst, þegar eign hans er ákveðin þar á eftir, við lok hins nýja reikningsárs. Sbr. 18. gr.

90
14. nóv.

Útistand-
andi
skuldir.

Óvissar.

III. KAFLI.

Um skattanefndir.

27. gr.

Skatta- nefndir. I. Í Reykjavík fer um skipun skattanefndar eftir konunglegri tilskipun, sem þar um verður sett, samkvæmt 23. gr. tkskl. Reglugerð þessi gildir annars í Reykjavík að svo miklu leyti sem samrímanlegt verður fyrirnefndri tilskipun.

Utan Reykjavíkur. II. Utan Reykjavíkur ákveða skattanefndir og yfirskattanefndir tekjuskatt og eignarskatt.

Skatta- nefndir. A. Skattanefndir eru skipaðar í hverjum kaupstað og hverjum hreppi 3 mönnum þannig:

Í kaupstöð- um. 1. Í kaupstöðum (Hafnarfirði, Vestmannaeyjum, Seyðisfirði, Akureyri, Siglufirði og Ísafirði) er bæjarstjóri, þar sem sjerstakur bæjarstjóri er (þ. e. annar en bæjarfógeti eða lögreglustjóri) eins og í Reykjavík og á Akureyri (á Siglufirði er ekki sjerstakur bæjarstjóri í merkingu tekjusk.). sjálfkjörinn í skattanefnd, en bæjarfógeti nefnir þá einn mann og bæjarstjórn annan. Ef ekki er sjerstakur bæjarstjóri, þá nefnir bæjarfógeti 2 nefndarmenn. Bæjarstjóri er formaður skattanefndar, ef hann er í nefndinni. Ella ákveður bæjarfógeti, hvor þeirra tveggja, sem hann tilnefnir, skuli vera formaður. — Ennfremur skal skipa 2 varamenn, og tilnefnir bæjarfógeti annan, en bæjarstjórn hinn.

Í hreppum. 2. Í hreppum er hreppstjóri sjálfkjörinn formaður skattanefndar. Annan samnefndarmann hans tilnefnir sýslumaður, en hinn hreppsnefnd. — Varamenn skulu og vera 2, annar tilnefndur af sýslumanni, en hinn af hreppsnefnd.

Varamenn. Varamenn taka sæti í nefnd ef:

- aðalmaður er óhæfur að taka þátt í meðferð máls (sjá 28. gr. B.).
- aðalmaður forfallast, og
- aðalmaður deyr eða fer alfarinn úr nefnd.

En eigi gegnir varamaður þá starfanum nema til bráðabirgða, því að skipa skal mann í stað hins dána eða burtfarna þann tíma, sem hann átti eftir að vera í nefndinni. Sá kys eða tilnefnir nýja nefndarmanninn, sem kaus eða tilnefndi hinn látna.

Í forföllum formanns kys skattanefndin sjálf formann um stundarsakir. — Ef eigi eru nægilega margir aðalmenn og varamenn til samans hæfir til að fara með mál, þá verður sá, eða þeir, sem hæfir eru, að biðja hreppsnefnd, ef hennar maður er vanhæfur, en ella sýslumann eða bæjarfógeta, að nefna mann eða menn til að fara með það mál.

Ályktunar- fær. Ályktunarfær er skattanefnd aðeins, ef allir 3 nefndarmenn eru á fundi og taka þátt í atkvæðagreiðslu, enda er þeim öllum skylt að greiða atkvæði. Meiri hluti ræður.

Yfirskatta- nefnd. B. Í hverju lögsagnarumdæmi (sýslu, kaupstað) skal vera yfirskattanefnd skipuð 3 mönnum. Þó skal vera ein yfirskattanefnd fyrir sýslu og kaupstað, þar sem

sami maður er sýslumaður og bæjarfógeti (Hafnarfjörður—Gullbringu- og Kjosar sýsla, Seyðisfjörður—Norður-Múlasýsla, Akureyri—Eyjafjarðarsýsla, Ísafjörður—Vestur- og Norður-Ísafjarðarsýsla), fyrir bæði lögsagnarumdæmin. Lögreglustjóri er sjálfkjörinn formaður yfirkattaneftndar, en fjármálaráðherra nefnir báða hina. Fjármálaráðherra kveður og til 2 varamenn, og taka þeir sæti í nefndinni eftir ákvörðun formanns. Um það hvenær varamenn taki sæti í skattaneftnd, ef eigi eru til nógu margir hæfir, um kjör í stað látins eða burtfarins nefndarmanns, hvenær yfirkattaneftnd sje ályktunarfar og afl atkvæða gildir samsvarandi sem um skattaneftndir. Ef formaður er óhæfur til meðferðar máls, setur fjármálaráðherra formann í stað hans til að fara með það mál.

90
14. nóv.

Varamenn
o. fl.

28. gr.

A. Enginn má sitja í skattaneftnd eða yfirkattaneftnd, nema hann:

Almenn
skilyrði.

1. hafi óflekkað mannorð, en sá telst eigi hafa óflekkað mannorð, sem sekur er orðinn að lagadómi um verk, sem er svívirðilegt í almenningsáliti,
2. sje fjárráður,
3. hafi nauðsynlegt vit og heilbrigði,
4. eigi heimili í skattaumdæminu (hreppnum eða kaupstaðnum, ef skattaneftnd er, en kaupstað eða sýslu, ef yfirkattaneftnd er),
5. hafi náð lögaldri, þ. e. sje 21 árs gamall.
6. Eigi má sami maður eiga á sama tíma sæti bæði í skattaneftnd og yfirkattaneftnd.
7. Skyldir menn eða mægðir að feðgatali eða niðja, hjón, systkini, kjörforeldri og kjörbörn og fósturforeldri og fósturbörn mega ekki sitja saman, hvorki sem aðal-menn nje varamenn í skattaneftnd nje yfirkattaneftnd.

B. Enginn má taka þátt í meðferð máls í skattaneftnd nje yfirkattaneftnd, ef

Skilyrði

1. málið varðar sjálfan hann (tekjur hans eða eign og annað, sem lýtur að til meðferð-ákvörðun á skatti hans). Því verður yfirkattaneftndarmaður að víkja sæti, ef ar einstakra mála.
2. Málið varðar með sama hætti þá, sem honum eru svo nánir, sem í A. 7. tölulið næst að ofan segir.
3. Auk þess er það rjett, að nefndarmaður víki af öðrum ástæðum, ef hætta er á hlutdrægni af hans hálfu.

Nefndin úrskurðar öll, hvort nefndarmaður skuli víkja sæti.

29. gr.

Það er almenn borgaraskylda öllum þar til hæfum karlmönnum, að taka Skylda að sæti í skattaneftnd og yfirkattaneftnd. Engum er þó skylt að taka við kjöri eða til-sitja í nefnd. nefningu:

1. sem sextugur er að aldri á kjördegi. Ef hann verður sextugur áður en kjörtíma-bil hans er á enda, þá á hann rjett á að fara úr nefnd. Hins vegar er honum skylt að sitja í nefnd kjörtímabil út, ef hann hefir látið endurskipa sig eftir að hann varð sextugur, nema aðrar ástæður komi til, t. d. ellilasleiki,

90
14. nóv.

Undan-
þágur.

2. sá, sem hefir verið samfleytt 6 ár í nefnd, er ekki skyldur að taka sæti í henni fyrr en 6 ár eru liðin frá því að hann gekk úr nefndinni. Rjett er að endurkjósa menn svo oft sem þeir vilja;
3. sem er öðrum háður sem hjú. Á bekk með hjúum má setja alla þá, sem ráðstafað hafa fyrirfram um langan tíma starfhæfi sínu í þarfir annara, t. d. námsmenn, búðarmenn, skrifstofumenn ýmsir o. s. frv.

Kjörtímabil.

Kjörtímabilið er 6 ár, þó svo, að sinn fer frá á víxl á hverjum 3ja ára fresti, í fyrsta skifti eftir hlutkesti. Tekur þetta einnig til varamanna.

Skipaðar
fyrir ára-
mót.

Skattanefndir og yfirsattanefndir skulu jafnan fullskipaðar fyrir hver áramót.

30. gr.

Bókhald.

Bæði skattanefndir og yfirsattanefndir halda gerðabók. Í hana skal rita:

- a. Stutta skýrslu um fundarefni og alt það helsta, sem fram fer á fundum.
- b. Skattskrár. Þetta gildir þó einungis um gerðabækur skattanefnda.
- c. Úrskurði um kærur og aðrar ákvarðanir.
- d. Heit nefndarmanna. En það heit skulu allir skattanefndarmenn og yfirsattanefndarmenn (þar með taldir varamenn), sem eigi hafa unnið eið eða heit embættismanna eða sýslunar, vinna og undirrita í gerðabók nefndarinnar á fyrsta fundi, sem þeir sitja á, og er það svo látandi:

Heit
nefndar-
manna.

„Jeg N. N. skattanefndarmaður (yfirsattanefndarmaður, varaskattanefndarmaður, vara-yfirsattanefndarmaður), í N. N. hreppi (kaupstað, sýslu), lofa því hjer með og legg þar við drengskap minn og heiður, að jeg skal gegna starfi mínu hlutdrægnislaust eftir bestu vitund og sannfæringu, og gæta skal jeg lögmæltrar þagnarskyldu minnar um öll þau atriði, er varða hagi gjaldþegna og jeg kemst að vegna starfa míns“.

Skjala-
geymsla.

Formönnum nefndanna ber auðvitað að geyma vandlega og halda í reglu skjölum öllum og brjefum, sem þeim berast, svo og uppköstum eða eftirritum, sem þær láta frá sjer fara.

Fjármálaráðherra lætur gera bækur þessar á kostnað ríkissjóðs. Löggildir lögreglustjóri bækur skattanefnda, en fjármálaráðherra bækur yfirsattanefnda.

31. gr.

Kaup
skatta-
nefnda.

Um kaup skattanefnda og yfirsattanefnda fer sem hjer segir:

- A. Í Reykjavík segir um það í konunglegri tilskipun (sbr. 27. gr. I.).
- B. Utan Reykjavíkur:

I. Skattanefndir:

1. Í kaupstöðum og kaugtúnum, sem eru hreppur út af fyrir sig (aðalhluti hreppsins er kaugtún), skal greiða skattanefnd alt að 2% af tekjuskattinum og eignarskattinum, eins og hann verður hverju sinni ákveðinn í þeim kaupstað eða kaugtúni samkvæmt úrskurði yfirsattanefndar, þó þannig, að borgunin fari aldrei fram úr 8 kr. fyrir hvern starfsdag nefndarmanns.
2. Annarstaðar (þ. e. í hreppum, sem eigi falla undir B. I. 1.) skal greiða

skattanefnd alt að 4% af skattinum í hreppnum, eins og hann er ákveðinn samkvæmt úrskurði yfirsattanefndar, þó eigi hærra en 8 kr. fyrir hvern starfsdag nefndarmanns.

II. Yfirsattanefndir fá 8 kr. þóknun fyrir hvern starfsdag sinn. Kaup formanns er þó fólgið í embættislaunum hans.

Kostnaður allur greiðist úr ríkissjóði. Formaður yfirsattanefndar úrskurðar reikninga skattanefndar og greiðir þá á manntalsþingum ár hvert. Fjármálaráðherra úrskurðar reikninga yfirsattanefndar og ávísar upp-
hæðunum til formanns, er svo greiðir nefndarmönnum þær.

IV. KAFLI.

Um framtal tekna og eigna, ákvörðun skatts, fresti, kærur, úrskurði o. fl.

32. gr.

Í janúarmánuði ár hvert skulu skattanefndir senda öllum þeim, sem kunna Eyðublöð að vera skyldir til að greiða tekjuskatt eða eignarskatt þar í hreppi eða kaupstað, til framtals. eyðublað undir framtalsskýrslur. Lætur fjármálaráðherra gera eyðublað þessi og senda skattanefndum, alt á kostnað ríkissjóðs.

Gera skal ráð fyrir því, að þeir hafi fengið eyðublað, sem skattanefnd hefir sent það í pósti eða með boðbera. Sá, sem eigi fær eyðublað fyrir miðjan febrúarmánuð, skal gera skattanefnd viðvart um það, eða vitja þess til hennar.

Skal hver sá, sem eyðublað er sent, fylla það út eftir bestu vitund og skrá þar í tekjur sínar síðastliðið ár (sbr. 18. gr.) og eignir í árslok (sbr. 26. gr.) og það, sem þeim skal til frádráttar koma (rekstrarkostnaður, og annar frádráttur, skuldir o. s. frv.), og afhenda það síðan með óskammstafaðri undirskrift sinni og vottorði, að viðlögðum drengskap um rjetta skýrslu, skattanefnd eða formanni hennar, fyrir lok febrúarmánaðar. Þó skal þeim, sem atvinnu reka víðar en á einum stað, vera rjett að afhenda skýrslu sína eigi fyrr en 20. mars.

Skattanefnd er skylt að veita skattþegnum aðstoð sína til að gefa skýrslur Framtals-
þær, sem í 1. málsgrein segir. Og auk þess er skattþegnum skylt að láta skatta-
nefnd í tje eftir megni allar þær upplýsingar, sem hún þarf til að gera tekjuframtal hans og eigna sem rjettast, svo sem sundurliðaða skýrslu um eignir hans og skuldir í ársbyrjun, um kostnað til fjölskyldu hans og heimilis, um allar greiðslur gjalda, er heimili hans varða. Skattanefnd getur og æfinlega krafist, að einn eða Upplýs-
tveir nefndarmenn fái að kynna sjer bókhald gjaldþegns; en nefndin getur einnig ingar gjald-
falið þá rannsókn einum eða tveimur reikningsfróðum mönnum utan nefndarinnar, þegns
sem mega þó ekki vera keppinautar gjaldþegns, nema hann samþykki þá. Til þess eftir sjer-
arar rannsóknar skal einungis velja lögráða og valinkunna menn, er úrskurða stakri kröfu
mættu mál þess, er þeir eiga að skoða hjá, ef þeir væru sjálfir í skattanefnd. Þókn- nefndar.
un handa þessum skoðunarmönnum greiðist samkvæmt reikningi, er formaður yfir- Rannsókn
skattanefndar úrskurðar og greiðir með sama hætti sem reikninga skattanefndar, armanna.

90

14. nóv.

Skattaneftndum ber sjálfum að skoða bækur og reikninga, nema sjerstaklega standi á, t. d. margbrotin eða vafasöm reikningsfærsla, tímaskortur skattaneftndar o. s. frv., enda skifti rannsóknin verulegu máli um skatt hæð.

*Heit utan-
neftndar-
manna.*

Þeir, sem skattaneftnd felur rannsókn þessa, skulu vinna henni drengskaparheit um, að gæta þagnar um það, sem þeir verða áskynja um hagi gjaldþegna eða annara, og að vinna starfann með trúmensku og samviskusemi.

Ennfremur skulu fjelög öll, svo og einstakir menn, sem skylt er að halda bækur (lög nr. 53, 11. júlí 1911), láta framtali sínu fylgja ársreikning sinn yfir tekjur og gjöld síðasta reikningsár sitt og efnahagsreikning sinn.

*Viðurlög
gjaldþegns.*

Nú gefur gjaldþegn eigi skýrslur þær, sem í 3. og 5. málsgrein segir, eða veitir eigi aðgang að bókum sínum, enda sje honum þess kostur, og skal þá fara um ákvörðun skatts hjá honum svo sem segir í 38. gr. A. 2. og B. 1., eftir því, sem við á.

33. gr.

*Á hverjum
framtals-
skyldan
hvílir.*

Skylda til að telja fram eignir og tekjur hvílir á:

*Hver fyrir
sjálfan sig.*

1. Hverjum einstökum skattþegni fyrir sjálfan sig. Ef hann er samvistum við konu sína (15. gr. A. I. 3.) eða ófjárráða börn hans (þar með talin stjúpborn, kjörborn og fósturbörn) eru hjá honum (15. gr. A. I. 2.), þá skal hann einnig telja fram þeirra tekjur og eignir ásamt sínum. Hver fjárráð manneskja, heimilisfört eða til dvalar — ef skattskyld kann að vera — á Íslandi, er skyld að telja sjálf fram tekjur sínar og eignir.

*Fjárhalds-
menn.*

2. Fyrir ófjárráða menn, aðra en þá sem í 1. tölulið segir, skulu fjárhaldsmenn þeirra telja fram eignir þeirra og tekjur.

Bú.

3. Fyrir bú, sem er undir opinberum skiftum, hvílir framtalsskyldan á skiftarjetti, skiftaforstjórum eða skilaneftnd (in solidum, ef fleiri eru). Ef erfingjar skifta sjálfir, þá hvílir skyldan á þeim in solidum. Skal skýrsla gefin um tekjur bús við áramót, en um eignir þess, þegar lokið er uppgjörð, enda nemi skuldausar eignir 6000 kr. Lög þessi taka til allra búa, sem eigi er lokið skiftum á fyrir 1. janúar 1922.

*Fjelög.
Sjóðir.
Stofnanir.*

4. Stjórn fjelags, sjóðs eða stofnunar, skal telja fram eignir og tekjur þessara skattgreiðenda. Ef fjelag er heimilisfast erlendis (10. gr., sbr. 22. gr.), þá hvílir skyldan á aðalumboðsmanni þess hjer.

*Erlendir
skatt-
greiðendur.*

5. Ef erlendis heimilisfastur maður á hjer skattskyldar eignir, rekur hjer atvinnu (verslun, verksmiðju o. s. frv.), eða hefir hjer eða hjeðan tekjur (2. gr. sbr. 22. gr.), hvílir skyldan á þeim, sem veitir förstöðu atvinnufyrirtæki, varðveitir eignirnar eða hefir tekjurnar undir höndum eða greiðir þær, nema aðili hafi umboðsmann hjer, sem annast framtal hans. Innlend fjelög og stofnanir, sem greiða tekjur eða arð út úr landinu, eru þó eigi skyld að telja nöfn þeirra, sem greitt er, en gefa skulu þau skýrslu um, í hversu marga staði hefir verið greitt, og hversu mikið í hvern stað, og hverju hefir verið eftir haldið upp í skattinn, enda er skattaneftnd heimil rannsókn á skjölum og bókum fje-

lags o. s. frv. til eftirlits með því, að rjett sje frá skýrt og rjett sje reiknaður skattur.

90
14. nóv.

34. gr.

Aðalreglan er, að hver greiðir skatt af sínum tekjum og eignum, en eigi annara. Undantekningar eru þessar:

1. Maður greiðir tekjuskatt og eignarskatt af tekjum og eignum konu sinnar, ef þau eru samvistum. Sjá 15. gr. A. I. 3. Þetta gildir jafnt hvort sem konan á skattskylda sjereign eða hefir sjeratvinnu. Af fjelagsbúi hjóna, svo og sjer-eign sinni, geldur bóndi einn skatt, en hann á endurgjaldskrófu á hendur konu sinni, ef hann geldur skatt af hennar eignum eða tekjum. *Hver greiður. Maður skatt konu sinnar.*
2. Faðir greiðir tekju- og eignarskatt ófjárráðra barna (kjörbarna, stjúp barna og fósturbarna), sem eru í foreldrahúsum; sbr. 15. gr. A. I. 2. *Skattur barna.*
Kona og börn, samkvæmt 1. og 2. tölulið, eru eigi sjálfstæðir gjaldendur. Aftur á móti eru:
3. Heimamenn manns aðrir, svo sem hjú, fjárráð börn, lausamenn o. s. frv., eru sjálfstæðir gjaldendur, en húsráðandi skal þó greiða tekjuskatt og eignar fyrir þá, sem heimilisfastir eru hjá honum á gjalddaga — en gjalddagi er á manntalsþingunum, sbr. 44. gr. síð. málsg. — gegn endurgjaldskrófu á hendur þeim. *Skattur annara heimamanna.*
4. Aðalumboðsmenn erlendra fjelaga og stofnana, sem hjer eiga að greiða tekjuskatt eða eignar, bera ábyrgð á greiðslu skattsins fyrir þessa gjaldendur. *Erlend fjelög.*
5. Þeir, sem greiða fje út úr landinu, eða arð, svo sem í 2. gr., 3. og 4. tölulið segir, skulu halda skattinum eftir, þ. e. greiða upphæðirnar að frádregnum tekjuskatti og eignar. Ef greiðandi vanrækir þetta, þá ber hann ábyrgð á greiðslu skattsins. *Tekjur greiddar úr landi.*

35. gr.

Þar skal setja mann ár hvert á skattskrá, sem hann er heimilisfastur, þegar skattanefndir taka til starfa, þ. e. í janúarmánuði. Skattanefndir eiga heimtingu á því, að fá síðasta manntal kauptúna og kaupstaða til afnota við starf sitt, enda verða þær að gera ráð fyrir því, að hver sje þar búsettur, sem hann er talinn heimilisfastur í manntalinu síðasta, nema sönnuð sjeu bústaðaskifti eftir það. Þótt maður eigi eignir víðar en í þeim hreppi (kaupstað), sem hann er búsettur í, þá skulu þær eignir (og tekjur sem hann hefir annarstaðar að) taldar fram, og skattur á þær lagður, þar sem heimilisfang hans er. Því skulu einnig innlend fjelög og stofnanir aðeins sett þar á skattskrá, sem heimilisfang þeirra er, enda skal þar og telja eignir og tekjur útibúa þeirra.

Settir eru á skattskrá utan heimilis:

1. Erlend fjelög og stofnanir. Skal setja þau á skattskrá, þar sem aðalumboðsmaður þeirra er búsettur. Gildir þetta og, ef eignir eða tekjur eru víðar en þar sem aðalumboðsmaður er. Ef enginn er umboðsmaður, þá ákveður fjármálaráðherra, hvar setja skal fjelag á skattskrá. *Erlendis skattþegnar.*
2. Erlendis heimilisfastir menn, sem hjer skulu skatt greiða, eru settir

90
14. nóv.

þar á skattskrá, sem eign þeirra er, eða þar, sem þeir hafa tekjur. Útlendingur, sem á hlut hjer í atvinnufyrirtæki, skal settur á skattskrá, þar sem það er. Þeir, sem taka laun eða styrktarfje úr ríkissjóði eða öðrum sjóðum, sem ríkið á, skulu settir á skattskrá í Reykjavík. Ef þeir fá styrk úr öðrum sjóðum eða stofnunum, þá skal setja þá þar í skatt, sem sú stofnun eða sjóður er, enda hafi fjármálaráðherra eigi ákveðið öðruvísi.

Ef fram er talið fyrir þessa aðilja, þá ber framteljanda að telja fram allar eignir hans og tekjur hjer á landi, hvar sem þær eru, svo framarlega sem hann getur, því að skatti skal svara af þeim öllum í einu lagi. Ef eigi er talið fram, þá skal skattaneftnd bera það undir fjármálaráðherra til úrskurðar, hvar setja skuli aðilja á skattskrá, ef nokkur vafi getur verið um það atriði.

Úrskurður
um skatt-
skráning.

Sker fjármálaráðherra úr öllum vafaatriðum og ágreiningi um það, hvar gjaldandi, innlendur eða útlendur, einstakur maður eða fjelag, skuli settur á skattskrá.

36. gr.

Sjerstök
skylda til
skýrslu-
gjafa.

Auk skyldu til þess að skýra frá högum sjálfs síns og annara samkvæmt 33. gr., er neðangreindum aðiljum skylt að veita skattaneftndum ókeypis í tje ýmsar upplýsingar, sem þær beiðast, með þurfa og hægt er að láta í tje:

Embættis-
menn.
Forstöðu-
menn fje-
laga og
stofnana.

1. Embættismenn og aðrir, sem einhver störf hafa í almenningsþarfir, og
2. stjórnendur banka, sparissjóða, hlutafjelaga og stofnana, eru skyldir að veita skattaneftndum upplýsingar þær allar, sem þær æskja, bæði um kaup starfsmanna þeirra, um verðbrjef öll, sem eigandi er nafngreindur að, svo sem hlutabryef, skuldabryef og vaxtabryef í bönkum og sparissjóðum, enda sje eigandi að þessum verðmætum nafngreindur, um skuldir manna við þessar stofnanir o. s. frv. Embættismenn og sýslunar eru sjerstaklega skyldir að láta skattaneftndum í tje fræðslu um niðurjöfnun aukaútsvara, manntal, skýrslur eftir kjörskrá, allskonar matsgjörðir o. s. frv. — Ennfremur eru

Starfslaun.

3. allir þeir, sem hafa menn í þjónustu sinni, enda þótt 1. og 2. tölul. taki ekki til þeirra, skyldir að veita skattaneftndum skýrslu um starfslaun hvers starfsmanna sinna. Þetta tekur til allra fastra starfsmanna, svo sem hjúa, skrifstofumanna, búðarmanna utan og innanbúðar o. s. frv., en eigi daglaunamanna eða annara, sem eigi eru að staðaldri í þjónustu aðilja.

Skylt er að gefa skýrslu um kaup starfsmanna, þótt í beiðni um hana sje ekki sundurliðað um hverja starfsmann sje spurt. Í beiðni um upplýsingar um inni-skyldunnar. eign í bönkum og sparissjóðum, eign verðbrjefa og skifti manna við þessar stofnanir, verður að taka fram, um hverja ákveðna menn spurt er, og við hvaða tíma sje miðaðar inneignir og tekjur af þeim. Ella er óskyldt að svara.

Úrskurður
um
skylduna.

Fjármálaráðherra úrskurðar ágreining um skyldu manna til að láta af hendi skýrslur þær, sem í þessari grein segir, og hvort skyldunni sje fullnægt. Skattaneftnd ber því að skýra fjármálaráðherra þegar frá því, ef henni er neitað um þær eða ef dregið er um þörf fram að láta þessar upplýsingar í tje.

37. gr.

Þegar liðinn er sá tími, sem ætlaður er til framtals og viðtöku framtals-skýrslna — en það er febrúarmánuður — þá skulu skattanefndir þegar byrja á ákvörðun tekjuskatts og eignar í skattumdæmi sínu. Skal því verki lokið eigi síðar en 31. mars ár hvert. Skal skattanefnd gera skrá um alla þá í undæmi hennar, sem svara eiga tekjuskatti eða eignarskatti eða hvorttveggja. Skal rita nöfn allra skattþegna í kaupstöðum og kauptúnum eftir stafrófsröð skirnarnafna, ef maður hefir eigi ættarnafn, en ella eftir stafrófsröð ættarnafna, en fjelög og önnur firmu eftir upphafstaf í nafni þess, t. d. H/f Kveldúlfur, Kaupfjelag Þingeyinga í K., Mjólkurfjelag Reykjavíkur í M. o. s. frv. Skattþegna í sveit má rita í skrá eftir bæjaröð og boðleið rjettri, og verða þá skattskrár með tvennu móti, þar sem hreppur tekur bæði yfir sveit og löggilt kauptún.

Undir skattskrá skulu vera sjerstök eyðublöð.

Í athugasemdadálk skal skrá það, er auðkennir skattþegn frá öðrum skattþegnum eða það, er sjerstaklega þykir þörf að taka fram, t. d. um fjelag, hversu mikið hlutfæje sje innborgað, ef skattur er talinn eftir 7. gr. o. s. frv.

38. gr.

Um ákvörðun tekna og eigna fer á þessa leið:

A. Ef aðili hefir talið fram eignir sínar og tekjur:

1. Ef nefndinni þykir framtal fullnægjandi, að öllu leyti eða ekkert verulegt við það að athuga, þá ákveður hún tekjur og eignir eftir því. Ef nefndin sjálf telur fullvíst, hvað áskortir að skýrslan sje fullnægjandi, þá getur hún lagað það sjálf, t. d. ef skattþegn hefir gleymt að geta konu sinnar eða barna. En ef nefndin ætlar að aðili hafi gleymt eign eða tekjum, þá skal honum þó veittur kostur á að leiðrjetta skýrslu sína samkvæmt 2. tölul., ef unt er.
2. Ef nefndinni þykir framtal tortryggilegt eða verulega gallað (sbr. 1. tölul.), Ófullnægjandi framtal. svo sem að það sje ógreinilegt í verulegum atriðum, að eitthvað vanti í það, sem nefndin telur sig eigi mega eða geta leiðrjettað, að lögboðnar skýrslur vanti o. s. frv., þá skal hún skora á aðilja að láta nefndinni í tje frekari skýringar á því sem óglögt er og að bæta úr göllum að öðru leyti innan þess tíma, er nefndin ákveður og eigi má lengri vera en svo, að skattskrá verði lokið á lögmæltum tíma. Ef aðili bætir fullnægjandi úr göllum á framtali sínu og sendir lögboðnar skýrslur áður en frestur er liðinn, þá fer um ákvörðun tekna og eigna eftir 1. tölul. Annarskostar ákveður nefndin tekjur hans og eignir eftir því sem hún telur sannast og rjetast. En gæta skal nefndin þess, að aðili vinni eigi á vanrækslu sinni eða mótþróa um endurbætur á framtali sínu.

B. 1. Ef aðili, eða umboðsmaður hans þar sem umboðsmaður skal gera það, telur eigi fram tekjur sínar eða eignir, þá skal formaður skattanefndar tafarlaust senda honum brjeflega áminningu um að bæta úr vanrækslu sinni innan 5 daga. Ef aðili skipast ekki við áminninguna eða framtalið er aðeins til málamynda að áliti nefndarinnar og eigi fæst lögun á því samkvæmt A. 2. að ofan, þá áætlar skattanefnd tekjur hans og eignir svo ríflaga, að ekki sje hætt við að upp-

Ákvörðun
skatts.

Ákvörðun.
eigna og
tekna.

Fullnægjandi framtal.

Ófullnægjandi framtal.

Ekkert framtal, málamynda framtal.

90
14. nóv.

hæðin verði lægri en hún á að vera í raun rjettri, enda skal hún vera að minsta kosti 10% hærri en skattmat næsta árs á undan, og ef vanrækslan er ítrekuð næsta ár, skal hækkinun vera minst tvöföld á við hækkinuna árið á undan. Ef ár, eitt eða fleiri, líða á milli þess að eigi er talið fram, þá skal vanrækslan ekki talin ítrekuð.

Viðurlög. Eignir þær og tekjur, sem skatt skal gjalda af, skulu áætlaðar að frádregnum rekstrarkostnaði 10% hærri en síðasta skattmat án þess árs frádráttar eftir 15. gr., en síðan skal draga frá samkvæmt 15. gr.

Dæmi. 1922 voru tekjur A, að frádregnum rekstrarkostnaði, 10000 krónur. Frádráttur eftir 13. gr. tekjuskattslaganna $1000 + 300 = 1300$. Skattskyldar tekjur því 8700 kr. 1923 telur A eigi fram. Tekjur hans þá áætlaðar að frádregnum rekstrarkostnaði $10000 \text{ kr} + 10\% = 11000 \text{ kr}$. Síðan hefir hann fengið 3 skylduómaga í viðbót, og frádráttur verður því $1000 + 1200 = 2200$. Skattskyldar tekjur því kr. 8800 eða aðeins 100 kr. hærri en árið áður. Ef vanrækslan heldur áfram 1924, þá verða, að öðru óbreyttu, tekjurnar að frádregnum rekstrarkostnaði 10000 kr. $+ 20\% = 12000 \text{ kr.} \div 2200$ og skattskyldar tekjur því 9800 kr.

*Aths. um
viðurlög.*

Fyrsta skifti, sem skattur verður lagður á eftir hinnu nýju skipun, verður ekki unt að beita ofanefndu ákvæði um eignarskattinn. Tekjurnar verður þar á móti að áætla að minsta kosti 10% hærri en gert var næsta ár á undan eftir eldri lögnum. Ef aðili hefir engar skattskyldar tekjur haft eða eignir næsta ár á undan, þá verður ákvæðinu ekki heldur beinlínis beitt. En skattanefnd verður þá að meta það, hvort hagur hans hafi breyst svo síðan síðasta skattmat, að honum beri nú að svara skatti, og ber henni þá einnig að setja hann í skatt, ef þess er nokkur kostur.

*Ekkert
framtal og
þó engin
viðurlög.*

2. Viðurlögum vegna þess, að eigi er talið fram eða lögmæltar skýrslur eru eigi sendar, sæta þó eigi:

- a. Þeir, sem dveljast erlendis eða svo langt í burtu, að erfitt er að ná til þeirra, enda hafi þeir eigi umboðsmann fyrir sig nærlendis, sem nefndinni er kunnugt um, og
- b. þeir, sem ekki er kunnugt, hvar dveljast, enda hafi þeir ekki umboðsmann, sem segir í a.

Nefndin skal þá ákveða tekjur þeirra og eignir, án þess að gera þeim viðvart. En reyna skal hún, ef hægt er án tafar fyrir starf hennar, að fá skýrslu aðilja eða umboðsmanns hans.

*Skilyrði
framtals-
áskorun.*

Enginn verður látinn seta viðurlögum fyrir það, að hann telur eigi fram tekjur sínar eða eignir, nema hann hafi verið krafinn skýrslu eða lagfæringar á gölluðum skýrslum, með þeim hætti, sem sagt er hjer að framan.

*Eignir fram-
taldar, tek-
ur eigi
o. s. frv.*

Nú telur maður óaðfinnanlega fram annaðhvort eignir eða tekjur, en hitt eigi, og koma þá viðurlögin niður á honum aðeins vegna þess, sem eigi er óaðfinnanlega talið fram.

Skattanefndir skulu kappkosta að sem mest samræmi verði í framtali manna og í tekjuákvörðun og eigna hjá öllum skattþegnum í umdæmi hverju.

39. gr.

90

14. nóv.

Aðalregla er það, að einkahagir skattþegns skifta engu máli, þegar ákveðna *Linun vegna* skal tekjuskatt eða eignar, frammar en mælt er í 14., 15. og 20. gr. Undantekning *veikinda o. fl.* frá þessu er sú, að gjaldþegn getur fengið linun í skatti, eftir atvikum bæði tekju-skatti og eignarskatti, eða einungis öðrum hvorum, eða eftirgjöf með öllu, ef alvarleg veikindi, slys eða mannslát hafa skert gjaldþol hans. Aðeins þessar þrjár ástæður koma til greina, og eigi aðrar. „Alvarleg veikindi“ og „mannslát“ orka *Veikindi.* síður tvímælis en slys. En atvik þessi hafa aðeins þessa verkun, ef þau hafa haft veruleg áhrif á efnahag eða tekjur aðilja, skert verulega aflahæfi hans sjálfs eða skylduliðs hans eða bakað honum kostnað, t. d. ef hann hefir þurft að kosta langa spítalavist á sjer eða skylduliði sínu (þar á meðal hjúum og nemendum, sem hann skal kosta að lögum) — en eigi þótt hann kosti hana á öðrum — án tillits til þess hvort veikindin hafa verið verið hættuleg eða ekki. Slys er eigi einungis meiðsli eða óhöpp á mönnum, heldur einnig eyðing eða óvenjulegar skemdir fjárverðmæta, sem eigi kemur fult verð fyrir eða bætt er að verulegu leyti, t. d. ef sauðfje ferst að mun úr bráðapest, stórgripir úr miltisbruna, fje hrekur í vötn eða sjó, bruni húsa eða heyja, skip ferst o. s. frv. Þar á móti koma ekki til greina slys eða óhöpp, sem aðilja verður sök á gefin, t. d. horfellir. Annað mál er það, að mörg slík óhöpp draga úr tekjum og rýra eign manns og skattur verður því lægri af þeim sökum.

Skattanefnd skortir vald til að færa niður skatt af þessum sökum, en hún getur bæði tekið við umsókn um linun eða eftirgjöf og stungið af eigin hvötum upp á henni. Sendir skattanefnd yfirskattanefnd umsókn og tillögur sínar, og úrskurðar *Úrskurður.* yfirskattanefnd, hvort skattur skuli eftirgefinn að einhverju leyti eða öllu.

40. gr.

Eigi síðar en 1. dag aprílmánaðar ár hvert skal skattanefnd leggja skattskrá *Framlagning skattskrár.* fram, í hreppnum á þingstaðnum eða öðrum hentugum stað, er auglýstur skal fyrirfram, og í kaupstöðum á bæjarþingstofunni eða skrifstofu bæjarfógeta. Ber nefndinni þegar að auglýsa framlagning skattskrár, í blöðum ef þau koma út í kaupstaðnum eða hreppnum, og annars með uppfestri auglýsingu, á götum, bæjarþingstofu og skrifstofu bæjarfógeta í kaupstöðum og í hreppum með auglýsingu *Auglýsing.* festri á þinghúsið og enn fremur götugauglýsingum í kaптúnunum og birtingu á kirkju-fundum og öðrum samkomum í sveitum eftir hentugleikum. Skráin skal liggja til sýnis til og með 15. aprílmán.

Það er mjög áriðandi að skattskrá sje framlögð á rjettum tíma, svo að verkinu geti orðið lokið nægum tíma fyrir mauntalsþing, sbr. 44. gr. síðustu málsg. r.

41. gr.

Sjerhver gjaldandi getur snúið sjer til skattanefndar og fengið hjá henni *Vitneskja* vitneskju um, eftir hverju hún hefir farið við ákvörðun tekna hans og eigna. Ef *um undirstöðu skattmats.* eignir og tekjur hafa verið settar samkvæmt framtali skattþegns að öllu, þá verður engra upplýsinga þörf í þessu skyni. Annarskostar verður formaður skattanefndar að skýra aðilja stuttlega frá þessu, og eigi er skylt að gera það skriflega. Gæta

90
14. nóv.

verður skattanevnd þess, að kostnaður verði sem minstur vegna fyrirspurna skattgreiðanda.

42. gr.

*Kæur til skatta-
nefndar.* Rjett er skattþegni að kæra til skattanevndar, ef hann er óánægður með gerðir hennar. Kæra skal skrifleg vera og komin í hendur formanni nefndarinnar eða þeim, sem við erindum til nefndarinnar tekur fyrir hans hönd, í síðasta lagi 15. apríl kl. 12 um miðnætti. Rita skal á kæur viðtökudag og klukkustund.

Kæra má maður:

*Um kær-
anda.* 1. Ákvörðun um tekjur hans sjálfs eða eignir eða hvorttveggja, þar á meðal um frádrátt allan, samkvæmt 14., 15. og 20. gr., um viðurlög eftir 38. gr., að rangt sje til tekna talið eða eignar, um útreikning skattsins, t. d. eftir ákvæðunum um fjelög o. s. frv., og svo um sjerhvert atriði í skattskránni, sem varðað getur hagsmuni hans.

Um aðra. 2. Að skattskyldum manni sje slept af skattskrá eða eignir annars manns eða tekjur, annaðhvort eða hvorttveggja, sje of lágt sett og skattur ákveðinn of lágt af þeim sökum eða öðrum.

Enginn getur kært, nema hann sje *gjaldandi* (þ. e. á skattskrá), en það nægir, að hann sje annaðhvort greiðandi tekjuskatts eða eignarskatts.

Kærandi skal gera grein fyrir því, hvað hann telur rangt í skattskrá og hversvegna hann geri það.

Úrskurður. Jafnskjótt sem kærufrestur er liðinn, kveður formaður nefndarmenn á fund, ásamt kæröndum og, ef því er að skifta, þeim sem kært er yfir. Og á að gefa þeim báðum kost á að láta uppi álit sitt um kæur, sem þá varða, ef þeir eru heimilisfastir í skattumdæmi eða hafa þar umboðsmann, sem nefndinni er kunnugt um. Skattanevnd á að hafa úrskurðað allar kæur í síðasta lagi 30. aprílmánaðar, og skal aðiljum þegar skýrt skriflega frá úrslitum. Skattanevnd má eigi hækka af eigin hvötum skattthæð nokkurs gjaldanda, nema hún hafi gert honum viðvart og gefið honum kost á að tala máli sínu áður, enda er þeim manni rjett að kæra til yfirskattanevndar.

*Leiðrjetting
skattskrár.* Skattanevnd skal síðan leiðrjetta skattskrána samkvæmt þeim úrskurðum, sem hún hefir felt. Skal geta breytingar við nöfn þeirra á skránni, sem skattur hefir breyst hjá, og auk þess skal setja þá alla, sem skatti hefir verið breytt hjá eða bæst hafa við, á *aukaskrá*.

Skattskrá með aukaskrá, framtalsskýrslum, gjörðabók og öðrum gögnum, skal skattanevnd síðan senda þegar í stað til yfirskattanevndar.

43. gr.

*Úrskurðar-
vald skatta-
nefnda.* Skattanevnd úrskurðar til bráðabirgða öll atriði, sem útkljá þarf til þess að ákveða eign manna og tekjur og skatt af þeim, þar á meðal einnig um skattskyldu manna, enda þótt atriðið eigi að lokum að sæta úrlausn dómstóla eða fjármálaráðherra. En rjett er skattanevndum að gera fyrirspurnir um skilning tekjuskattslaganna og reglugjörðar þessarar til fjármáladeildar stjórnarráðsins, er

veita skal skattaneðndum leiðbeiningar eftir föngum meðan þær vinna að starfi sínu.

90

14. nóv.

Fjármálaráðherra úrskurðar:

- a. Ágreining um skattskyldu sjóðs, fjelags eða stofnunar, en þó getur aðili fengið úrlausn dómstólanna um málið.
- b. Vafa eða ágreining um það, hvar maður skuli vera settur á skattskrá.
- c. Ágreining um skyldu manna til að veita upplýsingar samkvæmt 36. gr.

Úrskurðar-
vald fjár-
málaráð-
herra.

Dómstóla.

Dómstólar úrskurða það að lokum, ef eigi er unað við ákvörðun skattaneðndar (yfirskattaneðndar) þar um, hvort maður sje skattskyldur.

Yfirskattaneðndir úrskurða:

- a. Öll atriði, sem varða ákvörðun tekna og eigna og frádrátt frá þeim.
- b. Um ákvörðun skatts.
- c. Um linun skatts eða eftirgjöf samkvæmt 39. gr.

Yfirskatta-
neðnda.

44. gr.

Störf yfirskattaneðnda eru aðallega tvennskónar:

1. Að úrskurða kærur. Þeir, sem kært hafa fyrir skattaneðnd, og þeir, sem kært er yfir (sbr. 42. gr.) geta skotið málinu til yfirskattaneðndar, ef úrskurður skattaneðndar hefir gengið þeim á móti. Kæra skal vera brjefleg og færð rök fyrir henni. En eigi þarf kærandi að láta kæru fylgja gögn þau, sem skattaneðnd hefir haft, því að hún skal afhenda þau yfirskattaneðnd. Kæru verða að vera komnar formanni yfirskattaneðndar í hendur fyrir kl. 12 á miðnætti 15. dag maímánaðar. Ella verða þær ekki teknar til greina, nema þess sje þörf samkvæmt 2. tölulið að neðan. Yfirskattaneðnd skal úrskurða kærur svo fljótt sem verða má og birtir bæði kæranda og skattaneðnd úrskurðinn.
2. Yfirskattaneðndir skulu nákvæmlega endurskoða allar skattskrár í umdæmi Lagfæring-sínu og hafa strangt eftirlit með því, að skattaneðndir gegni skyldu sinni að ar án kærur. ganga ríkt eftir tekju- og eignaframtali, og að skattaneðndir beiti ákvæðum 38. gr. sbr. 48. gr. Ef yfirskattaneðnd virðist framtalsskýrslur vera ófullnægjandi eða eitthvað óljóst eða rangt í skattskránum, að einhver sje vantallinn eða tvítallinn á skrá, þá getur hún heimtað nánari skýringar, og skal síðan lagfæra skattskrárnar eftir því, sem henni þykir rjett vera.

Störf

yfirskatta-
neðnda.

Kærur.

Yfirskattaneðnd hefir sama vald til að krefjast skýrslna af einstaklingum, fjelögum og stofnunum sem skattaneðndir. Ennfremur er skattaneðndum skylt að veita henni alla þá aðstoð og þær upplýsingar, sem hún getur. Að jafnaði skal yfirskattaneðnd eigi breyta skattskrá, nema þeir, sem breytingin varðar, fái að láta uppi umsögn sína um atriðið. Sjerstaklega skal það brýnt fyrir yfirskattaneðndum að gæta samræmis milli framtals manna og ákvörðunar eigna og tekna og frádráttar innan skatthjæraðs þeirra, hverrar um sig.

Formaður yfirskattaneðndar skal senda skattaneðnd allar þær breytingar, sem yfirskattaneðnd kann að hafa gert samkv. þessum (2.) tölul. á skattskrá, og skal skattaneðnd svo brjeflega tilkynna það gjaldendum þeim, sem skatti hefir verið breytt hjá eða bætt hefir verið á skrá. Ennfremur skal gera auka-skattskrá sam-

kvæmt breytingum yfirsattaneðndar, ásamt athugasemd á aðalskrá eða, ef þarf, á aukaskrá skattaneðnda samkvæmt 42. gr.

Innheimta.

Formaður yfirsattaneðndar skal síðan senda formanni skattaneðndar gjörðabók og önnur skjöl, sem henni bárust frá skattaneðnd, en skattskrárnar skal lögreglustjóri taka til innheimtu skattsins á manntalsþingum. Með því að þau byrja 14. júní ár hvert (lög nr. 68 27. júní 1921), þá er áriðandi, að yfirsattaneðndir lúki störfum sínum fyrir maímánaðarlok eins og lögmælt er.

45. gr.

*Eftirlit
fjármála-
deildar.*

Fjármáladeild stjórnarráðsins hefir eða lætur hafa eftirlit með því að skattaneðndir og yfirsattaneðndir ræki skyldur sínar og fylgi rjettum reglum í starfi sínu. Í því skyni hefir hún rjett til að fá sjer sendar framtalsskýrslur og eru bæði skattaneðndir og yfirsattaneðndir skyldar til að gefa henni allar upplýsingar og skýringar, sem hún beiðist og þeim er unt að gefa.

46. gr.

*Skattskrár-
eftirrit við
niðurjöfnun.*

Formaður skattaneðndar skal árlega láta hreppsnefnd eða niðurjöfnunarnefnd ókeypis í tje endurrit af skattskrá hreppsins til afnota við niðurjöfnun sveitargjalda. Þessi skylda gildir aðeins í hreppum, en ekki kaupstöðum. Ef bæjarstjórn eða niðurjöfnunarnefnd óskar að fá skattskrár til afnota, þá verða þær að fá eftirrit af þeim fyrir endurgjald eftir samningi.

*Skýrslur
Hagstof-
unnar.*

Ennfremur skulu formenn skattaneðnda árlega gefa hagstofunni skýrslu um skattálagninguna, í því formi, sem hún fyrirskipar. Skýrsla þessi skal vera komin til hagstofunnar eigi síðar en 1. okt. næst á eftir ákvörðun skattsins.

47. gr.

*Hvenær nýja
skipunin
gengur í
gildi.*

Skattur skal fyrst lagður á eftir tekjuskattslögunum og þessari reglugjörð árið 1922, og ber því að kjósa og skipa skattaneðndir alstaðar á landinu fyrir 1. jan. 1922. Og ber þeim því næst að starfa árið 1922 að öllu leyti svo sem fyrir er mælt í þessari reglugjörð.

V. KAFLI.

Viðurlög.

48. gr.

Sá, er lætur fyrirfarast að telja fram eignir sínar eða tekjur eða hvorttveggja eða ef framtalsskýrsla er sýnilega aðeins til málamynda, sætir að því leyti sem ekki er framtalið, t. d. um tekjuskatt aðeins, ef tekjur eru ekki taldar fram, en eignaframtal er í lagi, þessum viðurlögum:

1. Hækka skal skattmat um að minsta kosti 10%, og tvöfalt það ef ítrekað er einu sinni o. s. frv. Sjá 38. gr.
2. Missir rjett til að kæra (þ. e. að kæra hans verði tekin til greina), nema hann sanni, að tekjur hans eða eignir hafi verið áætlaðar $\frac{1}{4}$ (eða 25%) hærri en þær voru í raun og veru. Ef tekjur eða eign eru áætlaðar 25% of hátt eða minna, þá greiðir hann skatt af þeirri upphæð. En ef þær eru áætlaðar meira en 25% of hátt, þá dregst sú upphæð frá, sem fram yfir er 25%.

Dæmi A. Tekjurnar hafa verið kr. 10000, en voru áætlaðar 12000, og geldur aðili þá af allri upphæðinni, því að áætlunin er aðeins 20% of há.

B. Tekjurnar hafa verið 10000 kr., en eru áætlaðar 13000 kr. Aðili geldur þá af kr. 10000 + 25% eða 12500 kr. alls, en 500 kr. dragast frá, ef hann sagnar, að tekjurnar sjeu í raun rjettri eigi hærri en 10000 kr.

Ög kemur hjer eigi til greina, þótt breyst hafi frádráttur 15. gr., enda skal hafa samsvarandi aðferð og í 38. gr. segir um 10% hækkunina.

Ef maður hefir vanrækt framtal í 3 ár í röð eða lengur, þá verður hækkunin samkvæmt 38. gr. 40% eða meir. En ef þá er kært, þá yrði dregið frá þannig, að hækkunin yrði ekki meiri en 25% fram yfir raunverulegar eignir eða tekjur. Ef raunverulegar tekjur eru 40% meiri en árið áður, þá verður auðvitað ekkert dregið frá.

Ákvæðum þessum (1. og 2. tölulið) þarf þó ekki að beita, ef skattaneftnd telur gjaldanda hafa fært fram gildar ástæður sjer til afsökunar. Þessar afsakanir geta bæði komið fram áður en skattskrá er gerð, og eftir. Gildar ástæður til afsökunar getur fjarvist verið og sjúkdómur, ef eigi verður talin vanræksla, að hafa eigi í tíma falið öðrum að gefa skýrslurnar. Vanræksla umboðsmanns hlýtur venjulega að koma niður á umbjóðanda, og verður því eigi metin gild afsökun.

Þótt skattaneftnd taki kærur eigi til greina, þá má bæði bera málið undir yfirsattaneftnd, og ennfremur skal skattaneftnd senda henni gögnin um slíkar kærur, ásamt öðrum skattskjölum.

49. gr.

Nú skýrir maður vísvitandi eða af óafsakanlegu gáleysi rangt frá einhverju því, er máli skiftir um tekjuskatt eða eignarskatt, og skal þá svo með fara:

1. Sökunautur skal greiða sekt, er sje alt að því tífold skattupphæð sú, sem undan var dregin. Þó má aldrei miða við lengri tíma en 10 ár. Ef maður hefir undandregið af skatti 30 kr. í 15 ár, skal hann gjalda mest kr. 30. 10. 10=3000 kr. í sekt. Verknaðurinn er refsilaus, ef eigi er skattur undandreginn, t. d. af því að skýrslan er leiðrjett, áður en skatthæð er ákveðin, eða aðrar skekkjur valda samsvarandi hækkun, svo að skatthæðin verður ekki lægri en vera ber.

*Vísvitandi
rangar
skýrslur
gjaldanda.*

Ef uppvíst verður við meðferð dánarbús, að hinn látni eða forráðamaður búsins hefir haft skatt af ríkissjóði með vísvitandi röngum skýrslum, þá skal aðeins gjalda tvöfalda þá upphæð, er á vantar, án tillits til þess, hversu lengi brotið hefir verið framið, og hversu stórfeld yfirsjónin kann að hafa verið.

*Vanræksla
skattgreið-
anda.* 90
14. nóv.

90
14. nóv

Um fjelög með takmarkaðri ábyrgð, sjóði og stofnanir fer sem dánarbú. En framteljendur greiða sekt sjálfir.

2. Auk sektar skal sá, er sekur verður um brot samkvæmt 1. tölulið fyrri málsgrein, greiða eftir á skatthæð þá, sem undan var dreginn.

50. gr.

Rangar skýrslur af misgáningi.

Ef maður gefur ranga skýrslu um eignir sínar eða tekjur af afsakanlegum misskilningi eða misgáningi, þá skal eigi sekta hann eftir 49. gr., en gjalda skal hann það, sem skatturinn hefir lægri orðið vegna skýrslu hans.

51. gr.

Brot annara.

Skattanefndum og yfirsattanefndum er skylt að skýra fjármálaráðherra þegar frá því, ef þeir komast að því, að skattur hafi verið undan dreginn, svo sem í 49. og 50. gr. segir. Sama skylda hvílir á þeim, er fara með opinber skifti búa, svo og skiftaráðanda, ef honum virðist, eftir skýrslu erfingja, sem sjálfir skifta, um eignir bús og skuldir, að skattur muni hafa verið undan dreginn.

52. gr.

Ef einhver þeirra, sem gefa skulu skattanefnd skýrslur samkvæmt 36. gr., fullnægir ekki skyldu sinni, þá getur fjármálaráðherra lagt dagsektir við, uns skyldunni er fullnægt. Skattanefnd ber að láta fjármálaráðherra vita, ef óhæfilegur dráttur, tregða eða synjun verður af hálfu manna um fullnægingu skyldu þeirrar, sem greinir í 36. gr.

53. gr.

Brot skattanefnda og Pagnarskylda. nefnda. yfirsattanefnda.

Skattanefndir, yfirsattanefndir og aðrir þeir, sem veita kunna nefndinni aðstoð við starf þeirra, svo sem skrifstofumenn, aðstoðarmenn við bótaskoðun gjaldenda o. s. frv., eða fjalla um framtalsskýrslur manna með öðrum hætti, svo sem rannsóknarmenn fjármáladeildar, skulu allir sæta refsingu eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um embættis- og sýslunarmenn fyrir það, að skýra óviðkomandi mönnum frá því, er þeir komast að sökum starfa síns um efnahag skattþegna. Í 140. gr. hegningarlaganna eru lagðar við sektir, einfalt fangelsi eða

Heit aðstoðarmanna skattanefnda.

embættismissir, ef embættismaður (eða sýslunar samkv. 145. gr. sömu laga) segir frá nokkru því, er embætti hans varðar og á að fara leynt. Skulu skattanefndir og yfirsattanefndir láta alla aðstoðarmenn sína undirrita drengskaparheit um, að gæta þagnarskyldunnar og brýna fyrir þeim, hvað við liggi, ef hún er rofin.

Dráttur.

Nú framkvæmir skattanefnd eða yfirsattanefnd eigi störf sín áður lög-mæltur tími sje liðinn, og varðar það þá sektum alt að 100 kr. fyrir hvern, sem brotlegur verður, enda sjeu eigi lögmætar afsakanir. Þar að auki getur fjármálaráðherra skyldað nefndirnar til að lúka við störf sín að viðlögðum dagsektum fyrir hvern nefndarmann, sem eigi ber lögmætar afsakanir fyrir sig.

Skattanefndarmenn og yfirsattanefndar eru opinberir sýslunarmenn, — lögreglustjórar, bæjarstjórar og hreppstjórar eru það þegar áður — og sæta

þeir því ábyrgð fyrir brot sín yfirleitt eftir einstökum ákvæðum 13. kap. almennra *Brot alment.* hegningarlaga, sbr. við 145. gr. þeirra. Skal sjerstaklega vikið að 142. gr., sem leggur sektir, einfalt fangelsi eða embættismissi við, ef embættismaður eða sýslunar notar sjer stöðu sína ranglega sjer til ávinnings eða til að gera nokkuð það, er hallar rjettindum einstakra manna eða hins opinbera; 143. gr., er leggur sömu refsingu við óhlýðni embættismanna og sýslunar við löglegar skipanir yfirboðara sinna; og 144. gr., þar sem sömu refsingar eru lagðar við stórfeldri eða ítrekaðri vanrækt eða hirðuleysi, sem engin sjerstök refsing er við lögð í lögum.

Hinsvegar njóta skattanefndir og yfirskattanefndir og aðstoðarmenn þeirra þeirrar verndar vegna starfs síns, sem sýslunarmönnum er veitt samkvæmt alm. hegningarlögum 99., 101. og 102. gr.

*Vernd
skatta-
nefnda.*

54. gr.

Reglugerð þessi, sem gildir frá 1. janúar 1922, er sett samkvæmt lögum nr. 74, 27. júní 1921, um tekjuskatt og eignarskatt, 51. sbr. 9., 11. og 20. gr.

Fjármáladeild stjórnarráðsins 14. nóv. 1921.

Magnús Guðmundsson.

Ólafur Briem.

Efnahagsreikningur Landsbankans 31. mars 1921.

91

Eignir:

1. Skuldabryf fyrir lánum:		
a. Fasteignaveðslán	kr. 243939 95	
b. Sjálfskuldarábyrgð	— 2097323 76	
c. Handveðslán	— 14884 00	
d. Lán landskjóðs, sveitar- og bæjarfélaga	— 907896 12	
e. Reikningslán	— 2813645 89	
f. Akkreditívlán	— 3700 00	
		kr. 6081389 72
2. Væxlar innlendir og ávísanir	— 12853025 92	
3. Væxlar og ávísanir til greiðslu erlendis	— 44069 25	
4. Kgl. ríkisskuldabryf	— 317904 00	
5. Önnur erlend verðbryf	— 151330 00	
		Flyt kr. 19447718 89